



10  
10  
10  
10  
10  
10  
10  
10  
10  
10

## Bibliografia časopisu Listy PS za roky 2004-2012

### Ohliadnutie a výhľad

„Zlé svedomie dneška pochováva do ladového zabúdania veľkých a zodpovedných mysliteľov, počnúc Hviezdoslavom. Kto nie je schopný poznania hodnôt, odsúdil sa sám. Nebojím sa zajtrajška, bojím sa o zajtrajšok.“  
(Pavol Strauss)

Keď sme si práve pred 10 rokmi (27. septembra 2013) v Liptovskom Mikuláši na zakladajúcom Valnom zhromaždení Spolku priateľov MUDr. Pavla Straussa vytyčovali úlohy do budúcnosti, zazneli medzi nimi aj takéto:

1. Nadišiel čas, aby sa ako naliehavá úloha vytýčila príprava zobraňujúceho diela Pavla Straussa – aspoň tak, aby k 100-ému výročiu jeho narodenia vyšiel prvý zväzok. (Inšpirujúci príklad: Súborné dielo Janka Silana.)

Problémy: - Ktoré vydavateľstvo sa na to podujme? - Nájde sa editor tej úrovne ako profesor Pašteka? - Nadácia na financovanie týchto spisov.

5. Je vrcholný čas spracovať Straussovu podrobnú, úplnú bibliografiu – na tej úrovni, ako popradská knižnica urobila pre Janka Silana. (Kto to urobí – MS? Knižnica v LM?)

6. Osobne by som si veľmi prial, keby sa podarilo vydávať „Straussovské zošity“ – raz ročne jeden zošit, v ktorom by boli: - Straussove doteraz neuverejnené texty. - Dokumenty z jeho života a diela (vrátane fotografických). - Spomienky známych a blízkych. - Korešpondencia. - Štúdie, úvahy, články, čitateľské ohlasy... - Prehľad udalostí (za rok) spojených s menom P. S. (Akási ročná čiastková bibliografia.)

Za 10 rokov by sa zozbieral materiál, ktorý by nemohol obísť nikto, kto by sa chcel Straussovi venovať. (Problémy: kto by to – osobne – viedol; aké pracovisko by to garantovalo; financie.) (Porov. Listy PS 2003, č. 1, s. 3-4.)

+ + +

Desať rokov je za nami. Bilancia je viac ako úspešná. Mám pritom na mysli hlavne zavŕšené monumentálne 10-zväzkové **Zobrané literárne a mysliteľské diela** (Vydavateľstvo Michala Vaška Prešov, 2009-2012), vďaka priam hrdinskému nielen editor-skému výkonu prof. Júliusa Pašteku, ale aj jeho mysliteľskému uchopeniu kompletného diela Pavla Straussa v úvodných štúdiách k jednotlivým zväzkom. (Spomeňme si, že pred 10 rokmi sme len *snívali* o tom, že by k 100-ému výročiu narodenia Pavla Straussa vyšiel prvý zväzok jeho zobraňujúceho diela.)

Svoje sté výročie narodenia tak Pavol Strauss korunoval ozaj **Národným pokladom**, odovzdaným do rúk Slovákom – odpovedajúc si tak sám na otázku: „Prečo mi dal Pán Boh narodiť sa práve v slovenskom národe?“ – a súčasne tak aj potvrdiac pravdu svojich slov: „Ja viem, že ma Pozretelnosť postavila do tejto slovenskej pospolitosti. A tej sa cítim zaviazaný, aby som všetky svoje danosti dal do jej služieb“ (Kolíska dôvery).

Môžeme teda byť spokojní, že – ako to napísal prof. Pašteka v úvode k 10. zväzku zobraňujúceho diela „Preklady a korešpondencia“: „V roku storočnice Straussovho narodenia práve dovydávanie jeho spisov je zárukou ďalšieho jeho prežitia; k doterajším čitateľom pribudnú v budúcnosti noví Straussovci čítatelia i obdivovatelia, vyznávači jeho kresťanského posolstva.“

Naplnil sa aj 5. bod našich predsavzatí. Desiaty zväzok Zobraných... diel prináša totiž aj **Personálnu bibliografiu Pavla Straussa** z pera Ľudmily Rohoňovej a Márie Gašparovej, odborných pracovníčok Slovenskej národnej knižnice (str. 453-583), ktoré si vytýčili za cieľ „čo najpresnejšie zmapovať literárnu činnosť Pavla Straussa, ako i recenzie jeho diel a monografie, štúdie a články o ňom a jeho diele“ – a „vytvoriť tak pre verejnosť kompletný a inšpiratívny obraz jeho života a diela“.

+ + +

Pri tejto príležitosti môžeme s veľkým uspokojením konštatovať, že aj to, čo sme si pred 10 rokmi „osobne veľmi priali“ – vydávanie „Straussovských zošitov“ – sa podarilo. Dvadsiatym číslom Listov PS, ktoré dávame čitateľom do rúk, uzatvárame prvé dve desiatky tohto periodika, ktoré – kompletne zviazané – predstavujú úctyhodný „bachant“. Naplnilo sa tak naše predsavzatie, že sa „za 10 rokov zozbiera materiál, ktorý by nemohol obísť nikto, kto by sa chcel Pavlovi Straussovi venovať“.

Čo v práci s týmto súborom Listov PS užívateľom doteraz veľmi prekážalo, bola neprehľadnosť a veľmi sťažovaná orientovanosť; kto v nich niečo špeciálne hľadal, musel

začínať zakaždým úmorným listovaním čísla za číslom. Priznáme sa, že aj nám sa pridalo na stránkach Listov znova uverejniť niektoré texty – v presvedčení, že ešte neboli uverejnené; práve pre tú neprehľadnosť.

O to s väčším uspokojením sme prijali rozhodnutie a ohotu p. Ludmily Rohoňovej vypracovať **Bibliografiu časopisu Listy PS za roky 2004-2012**, ktorá je obsahom tohto čísla Listov PS. Ktokoľvek sa bude venovať Straussovmu dielu bližšie, túto príručku iste veľmi ocení. Pani Rohoňová tak uzatvorila nielen vydanie Zobraných... diel Pavla Straussa spomínanou „Personálnou bibliografiou Pavla Straussa“, ale korunovala aj plod prvého desaťročia vydávania Listov PS.

Ten nedostatok, že sa na Slovensku nájde ozaj len pár čitateľov, ktorí by mali v rukách súbor všetkých doterajších čísel Listov PS – vynahradil vynález internetu. Na stránke Spolok priateľov MUDr. Pavla Straussa nájde čitateľ – kdekoľvek na zemeguli - všetky čísla od prvého až po toto dvadsiate, spolu so spomínanou bibliografiou.

+ + +

Desať rokov nie je (historicky) dlhá doba, ale stačila na to, aby sa situácia vo svete radikálne zmenila. V Pasternakovom románe *Doktor Živago* hrdinka Lara kdesi hovorí, že 20. storočie sa nezačalo 1. januára 1901, ale rokom 1914, vypuknutím prvej svetovej vojny. Ona priniesla radikálnu zmenu dovtedajšieho vývoja, začalo sa krvavé 20. storočie.

Pri čítaní onoho románu nám svojho času napadlo, či sa nemôže stať, že aj začiatok 21. storočia bude tak posunutý. To by teda znamenalo (uvažuje hneď Straussov citel), že prelom 20. a 21. storočia by pripadol práve na jubilejný rok Pavla Straussa! Zá sa, že sa ten predpoklad naplňuje; pre citelov Pavla Straussa je pritom dôležité si uvedomiť, že sa tak deje **v zmysle Straussových vízií a pro-roctiev** spreď viac ako polstoročia (len sa začítajme znova do cyklu „Proroctvá bez ozveny“ v Prílohe Listov PS č. 18-19).

Sme svedkami vrcholiacej globálnej hospodárskej i morálnej krízy civilizácie, ktorá nemôže mať iné vyústenie, ako že „Boh sa zrazu všetkému postaví do cesty ako jediná a pevná jestvota a všetko ostatné sa už len v mŕtvolnej zotrvačnosti bude krútiť okolo neho, prach a trosky márneho zhonu a úteku“.

Potvrdzujú sa tak Straussove slová, že „dejiny sú arénou, po ktorej pobežoval človek ako zúrivá skrvavená šelma. No Krotiteľ ju vohnal do klietky, odkiaľ je už len jedna otvorená cesta, a tá vedie úzkou

ohnivou bránou do slobody a milosti Božej“ (Tesná brána).

Píšem tieto slová v ovzduší nástupu na pápežský stolec Svätého Otca Františka – a v ovzduší jeho prvých posolstiev, ktoré priniesli závan skutočnej „novej jari ľudstva“ – v zmysle proroctva Jána Pavla II., že „slzy tohto (dvadsiateho) storočia pripravili pôdu pre novú jar ľudského ducha“. Tej „novej jari“, ktorú nám dávno prorokoval aj Pavol Strauss, keď napísal, že „už možno očakávať len Božiu jar, lebo „Boh je ten istý, ktorý spôsobuje všetko vo všetkých“ (1Kor 12, 16)“.

V ovzduší, o ktorom by sa dalo slovami Pavla Straussa povedať: „Kde sa tu naraz berú tie jasavé duše, tie horúce srdcia, tie otvorené hlavy. Na každom kroku pobaďať fenomén obnovy. Z ničoho nie je nič. Ale pohli sa ľudia. Pohli sa lady. Pohli sa svety. Srdcia zase zvoní i vo všeobecnom daždi. Nesmierny je údel človeka, duševný a vesmírny údel. Z takejto perspektívy je človek krásny.“

„Každý, kto chce dobro, skôr či neskôr musí prísť na to, že niet nič vyššieho nad lásku. Že je ona najväčšou múdrosťou a rozriešením všetkého.“

„Každý miluje slobodu, deti, prírodu, umenie, pokoj. Ale celým človekom, kresťanom, socialistom nebude, kým si slobodu, deti, vlasť, mieru duchovnosti iných ľudí a národov nebude tak vážir ako svoje. Seba v iných, iných v sebe prežívať a pretvárať a dotvárať do dokonalej nápodobu Kristovej postate je jediná možná cesta a východisko pre všetkých teraz i na budúce časy, ak má byť život hodným žitia.“

A Svätý Otec František v homílii pri inauguračnej svätej omši: „Aj dnes pod tolkou šedou oblohou potrebujeme vidieť svetlo nádeje a dať nádej nám samým. Chrániť stvorenie, každého muža a každú ženu, nežným a láskavým pohľadom, znamená otvoriť horizont nádeje, znamená vytvoriť štrbinu, ktorou prenikne svetlo spomedzi tolkých mrakov, priniesť teplo nádeje!“

„Chránme s láskou to, čo nám Boh daroval!“

V akom rozpore je to s tou „zúrivou, skrvavenou šelmou“, o ktorej sme vyššie čítali! Všetko treba chrániť, lebo všetko je OHROZENÉ!

„Budme „ochrancovia“ stvorenia, Božieho obrazu vtlačeného do prírody, ochrancovia druhých, životného prostredia. Nedovoľme, aby nás na púti týmto svetom sprevádzali plány ničenia a smrti! Ale aby sme „ochraňovali“, musíme chrániť aj seba samých. Pamätajme na to, že nenávisť, závisť, namyslenosť znečisťujú život! Ochránovať znamená byť ostrážiti voči svojim pocitom a nášmu srdcu, pretože odtiaľ vychádzajú dobré aj zlé úmysly.

Tie, ktoré budujú, a tie ktoré ničia! Nesmieme sa báť dobroty a už vôbec nie nežnosti!“ (Pápež František).

A Pavol Strauss: „Lenže potrebná je i duševná a duchovná ekológia. Nech je láska k jednému stromu tak veľká, čo by do seba pojala celý svet. Veď všetky potôčky nezmizli a svet je plný kvetov, živých krásnych skál a brál. I obloha je krásna s menlivou panorámou oblakov, s nádherou búrok a vetrov. Lamentácie nad chorými lesmi a smrťou stromov je tiež len odlesk zničenej scenérie duší, ktoré už veddia vnímať len negatíva. **Duše treba oži-viť a napraviť.**“

+ + +

A teraz sa podržme, priatelia! V tej chvíli mi prišiel do rúk záznam rozhovoru Petera Seewalda (známeho žurnalistu a biografa Benedikta XVI.) pre taliansky denník Corriere della Sera, ktorý sa konal hneď na druhý deň po zvolení nového pápeža.

Tento múdry Nemeč zázračným spôsobom potvrdí pravdu toho, o čom sme my doteraz dosť nesmeli uvažovali, keď sme hovorili o posunutí začiatku 21. storočia na Jubilejný rok Pavla Straussa a o začiatku novej jari ľudského ducha... Seewald píše:

„Začal sa **nový letopočet**. Pre Cirkev, ale aj pre celý svet...“

„Táto voľba je mimoriadnym znamením **zmeny éry**, ktorú prežívame globálne...“

„Nevieme, čo príde, ale jasne sa teraz ukazuje aj to, že je potrebné znova zostrir vedomie pre to, že už **nežijeme len v dobe po Kristovi, ale stále viac a viac už aj v dobe pred Kristom...**“

Termín voľby nového pápeža Františka – **13. 3. 13** – považuje Seewald za „výrazný, na zapamätanie vhodný a takmer dramatický dátum“.

Nastáva – konečne! – doba, ktorú nám Pavol Strauss predpovedal pred polstoročím: „Zdá sa, že nik nechápe, čo chce Pán Boh touto dobou a v tejto dobe. Nechápeme ho my laici, no nechápu ho ani kňazi. Akoby jeho pozvanie trařilo pomimo, nie do stredu našich srdc a svedomí. – To je tá doba, po ktorej bude a má byť všetko iné, **tá nová, dosiaľ nepomenovaná a nepokrstená doba**. Doba, v ktorej majú nastať nové vzťahy medzi ľuďmi, doba otvoreného pohľadu a srdca, doba bez strachu a tieňov podlosti a zlosti.

(Píšem to, a myslou mi náhle preleť názov: „**Františkova doba!**“)

Aj to „svetlo a teplo nádeje“, ktoré cítime prenikať „štrbinou ťažkých mrakov“ (František) bolo Pavlom Straussom



dávno tušené: „Nádej. Že sa nevykoľajú naša kozmická archa, že sa nevykoľajú naše rozumy, že zavládne pocit spolupatričnosti všetkých ľudí a že zachránime našu prírodu, naše lesy a kvety, našich najlepších priateľov. – Nádej, že z toho, čo sa dokončilo, vyskočí ako Athéna z Diovvej hlavy **niečo novšie, čo by malo byť, lebo môže byť.**“

Na internete sme sa stretli s postrehom, že pri voľbe jezuitského kardinála z Argentíny „ide o Ťah Ducha Svätého, ktorý sme ani vo sne nečakali...“. Áno, to je ten znamenitý „**podfuk Ducha Svätého**“, na ktorý nám poukázal Pavol Strauss v knižočke „Nádhera nečakaného“ (!):

„Dochádza ku kultúrno-duchovnému paradoxu. Zo systematického zriekania sa evanjeliového posolstva sa stal čisto rozumový výplod ducha, mravov a premýšľania, ktorý ale nakoniec dôjde na svoj pôvod a z celosvetového antikresťanstva dôjde, vďaka „**podfuku Ducha Svätého**“, k pôvodnému presvedčivému prameňu z pôvodných duchovných zdrojov znovu vyvierajúcich večných právd. – Ak nebude budúci svet kresťanský, nebude ho vôbec. Stála obmena privedie svet „ad fontes“ (k prameňom), do blízkosti Kristovej. Dejinné prevraty budú duchovné prívraty.“

„Je nádejou Cirkvi, že tam, kde sa stáva obyčajnou a hrozí sa potopiť, mocou Ducha Svätého prichádzajú zvnútra nové prelomy“ – cituje príhodne Peter Seewald prorocké slová Benedikta XVI.

+ + +

Dalo by sa povedať, že Vatikán urobil svoje, teraz sme „na Ťahu“ – každý osobne – my. Pri tom „Vatikáne týchto dní“ sme vari viac ako kedykoľvek prístupní a schopní prijať a precítiť pravdu slov Pavla Straussa v liste mladej konvertitke, ktorej 25. 10. 1948 napísal: „**A konečne Vás prosím, naučte sa milovať a poslúchať s detinskou oddanosťou a poslušnosťou matku Cirkve, ktorej údom tajomného tela sa stanete s Božou pomocou. Ako na každom živom organizme a strome, aj na nej sú choré orgány a suché konáre. Ale to svedčí len o jej živote a mladosti, že ju zlé nezničí, ale že sa ho postupne zbavuje.**“

Hľadte predovšetkým na jej večnú hlavu, ktorou je Kristus, a na jej srdce, ktorým je Mária. Nehľadte na ľudí a na kňazov príliš kriticky, modlite sa radšej za nich. Snažte sa nevidieť len katolíkov, ale katolicizmus“ (Ecce homo, s. 79).

A pokiaľ ide o ten „náš Ťah“ – veď práve to nám Pavol Strauss od svojho prvého vystúpenia na verejnosti hneď po vojne neúnavne zdôrazňoval: Svet sa zmení len natoľko, nakoľko sa zmeníš ty:

„Čo človek nedokáže zmeniť v sebe, nedokáže ani okolo seba.“

„Všetky vonkajšie pokusy o obnovu sveta a zlepšenie pomerov sú fantazmagóriami, kým sa človek systematicky nezačne zlepšovať... Len zdokonalený človek, ktorého Cirkve dá spoločnosti k dispozícii, obnoví tento svet“ (Mozaika nádeje).

+ + +

Peter Seewald nám svojím „novým letopočtom“, „zmenou éry“ pripomenul ešte jedného slovenského prorockého ducha, Straussovho predchodcu – Pavla Országha Hviezdoslava. (Nie náhodou sa nám P. O. H. „priplietol“ do straussovského motta tohto článku.) – Mám na mysli jeho skladbu spred viac ako 130 rokov (1880): **Nový svet**. Ako je tu globálne postihnutá situácia našej civilizácie, ktorá tak zhurta padá do mdloby, naopak robí, čo robí.

Hmla rozumom, mrak v pamäti, a v duši vztekľé pomätenie, kde vďostač pien, len zhubnej sily nenie  
- -  
Len jeden dych a lampa zahasla,  
**keď z mravov-oleja v nej dávno ani zbla...**

A naraz ten „Ťah Ducha svätého, ktorý sme ani vo sne nečakali...“:

- Ha, čo to bleslo? Anjel preletá  
čo zlatý vták a sadnul zemskú na os;  
.....  
Os skolembala sa, každý sa sklonil tieň...  
-Príď, Bože, kráľovstvo príď tvoje! –  
A razí svitom vôkol, vonia deň!

„Nech koniec je, už koniec raz... /  
**zas odsek časov v knihe vekov, zas!**“

+ + +

Doterajším úsilím (zďaleka nielen Spolku priateľov Pavla Straussa) sa vytvoril spoľahlivý ZÁKLAD pre to, aby Duch Straussovho posolstva ako ten „kvas, ktorý žena vezme a vmiesi do troch mier múky, až sa všetko prekvási“ (Lk 13, 21) – prekvásil naše myslenie a konanie, aby sme prešli tou KONVERZIOU, ktorej nám dal taký žiarivý príklad – aj svojím vlastným životom, aj literárnym a myšlienkovým odkazom.

Lebo „život je ako cesta na búrlivom a neraz tmavom mori dejín. Cesta, pri ktorej sledujeme hviezdy, ktoré nám ukazujú smer. **Pravými hviezdami nášho života sú ľudia, ktorí dokázali správne žiť. Oni sú svetlami nádeje**“ (Benedikt XVI.).

Július Rybák

## O Straussovi pred dvoma desaťročiami

Prečo sa toto médium zjavilo práve na Slovensku a v tejto dobe, čo sa nám to skrže neho chce zjaviť a aká je naša zodpovednosť za túto zvesť – to sú otázky, pri ktorých nám môže chodiť mráz po chrbáte.

Svojho času ma veľmi zaujala myšlienka (písal o tom kdesi Fr. Mikloško), že oné nezverejnené fatimské tajomstvo by sa mohlo dotýkať Slovenska a jeho úlohy v budúcich osudoch Európy... Ak si len trochu, v náznaku, pripustíme čosi podobné, potom nám bude zrejmé, že sa to nemôže týkať nejakej slovenskej fyzickej moci (skôr našej bezmoci!), že môže byť reč len o slovenskom DUCHU! A pritom nie o duchu, ktorý v nejakej vzdialenej budúcnosti príde, ale o slovenskom duchu, ktorý tu JE.

A keď sa dôkladne zamyslíme nad veľkými duchmi, ktorých táto zem zrodila (nič nemení na veci, že o ich veľkosti často nemáme potuchy), nemôže nás nezaražiť fakt akéhosi nadbytku, nadpráce, ba priam rozkoše, čohosi neúmerného pomerom, z ktorých vzišlo – a teda čosi, čo musí mať vyššie poslanie, vyšší zmysel.

Je nám zrejmé, že žijeme prelomové obdobie neslýchaných rozmerov, že sa novovek skončil a začínajú veky, ktorým ešte nieta mena – a z tohto tajomného a obavy vzbudzujúceho budúcná hľadia na nás naši veľkí duchovia, Strauss medzi nimi, a ich posmelujúci pohľad je najväčšou nádejou, že sa nám podarí preporodzujúci ZDVIH, ktorý každého i národ vcelku čaká. Áno, zo Straussa môžeme ako z čítanky čítať budúce Slovensko, Strauss je jeho zvestovateľ:

„**Nový svet sa rodí, aj sa narodí. Nech nie sme nemými svedkami. Nech sa neutopíme vo vlastnej mas-ti**“ (Pavol Strauss).

(Tento text „vypadol“ z rozhovoru v Literárnom týždenníku 1993, č. 15, s. 1; 11. Neskoršie sme ho uverejnili v Listoch PS 11, s. 20-21.) (J. R.)

# Bibliografia časopisu Listy PS za roky 2004-2012

Analyticky spracovala a zostavila PhDr. Ludmila Rohoňová

## Predslov

Rok 2012 sa niesol v znamení Roku Pavla Straussa, v ktorom sme si pripomenuli 100. výročie jeho narodenia a zhodnotili všetky iniciatívy o znovuobjavenie a priblíženie osobnosti a diela básnika, esejistu a kresťanského humanistu Pavla Straussa slovenskému čitateľovi a slovenskej spoločnosti. Tieto iniciatívy korešpondujú s činnosťou občianskeho združenia Spolok priateľov MUDr. Pavla Straussa založeného v roku 2003 v Liptovskom Mikuláši. Jeho hlavným cieľom je zachovanie, propagovanie a sprístupňovanie diela Pavla Straussa, jeho humanistického, etického a duchovného posolstva. Od roku 2004 začalo z iniciatívy Júliusa Rybáka vychádzať pod záštitou Spolku periodikum Listy PS. V roku 2012 vyšlo dvojčíslo 18-19. Časopis je monotematicky komponovaný, témou temer všetkých jeho príspevkov je Pavol Strauss a jeho dielo. Uverejňuje príspevky a dokumenty o ňom, úryvky z jeho diel, rukopisov, korešpondencie, umožňuje publikovať spomienky a svedectvá ľudí, ktorí Straussa osobne poznali, informuje o iniciatívach Spolku priateľov MUDr. Pavla Straussa. Prináša informácie o podujatiach venovaných Pavlovi Straussovi, o odbornej literatúre o ňom, publikuje recenzie jeho diel. Prináša tiež informácie a úvahy o zahraničnej umeleckej a filozofickej literatúre a úryvky z nej s cieľom literárnej a filozofickej komparatistiky s dielom a filozofickým myslením Pavla Straussa.

Čitateľom je časopis prístupný nielen v tlačenej, ale aj v elektronickej verzii (<http://www.pavolstrausa.sk/listy-ps>). Národná bibliografická agentúra v Slovenskej národnej knižnici v Martine toto periodikum analyticky bibliograficky spracovala, vytvorila bibliografické záznamy všetkých článkov v ňom a pomocou elektronickej adresy ich prepojila s plnými textami elektronickej verzie periodika, čím umožnila čitateľom priamy prístup z portálu Slovenskej národnej knižnice ([www.snk.sk](http://www.snk.sk)) na plné texty článkov.

Bibliografia časopisu Listy PS za roky 2004-2012 obsahuje 453 bibliografických záznamov. Princípom schémy jej triedenia je chronologické hľadisko (rok vydania), v rámci chronológie sú záznamy radené abecedne podľa názvu príspevkov. Súčasťou bibliografie je menný register, predmetový/tematický register a zoznam všetkých bibliograficky spracovaných čísel časopisu Listy PS. Menné údaje a formy mien – v základnej zostave i v registroch rešpektujú autoritatívnu formu mien a korporácií používanú v Slovenskej národnej bibliografii.

Cieľom našej bibliografie je prispieť nielen k zmapovaniu tvorivej aktivity významného slovenského spisovateľa a mysliteľa Pavla Straussa, ale prispieť aj k zmapovaniu spoločenských a literárnych iniciatív, ktoré sa snažia o jeho priblíženie k nám.

## Príspevky v časopise Listy PS za roky 2004-2012

### 2004

1. Aktuálne myšlienky / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - [Č. 1 (2004)], s. 10-11.
2. Aktuálne úlohy pri rozvíjaní odkazu Pavla Straussa / Julio Rybák.  
In: Listy PS. - [Č. 1 (2004)], s. 3-4.
3. Dozrel už čas? / Martin Jančuška.  
In: Listy PS. - [Č. 1 (2004)], s. 1. obál.
4. Ekumenický rozmer Pavla Straussa / Ján Komorovský.  
In: Listy PS. - [Č. 1 (2004)], s. 4-5.
5. „Je božou slávou zatajovať veci, je slávou kráľov veci skúmať“ / Vladimír Šosták.  
In: Listy PS. - [Č. 1 (2004)], s. 2-3.  
*Poznámka: Odznelo pri príležitosti valného zhromaždenia občianskeho združenia Spolku Pavla Straussa 27. 9. 2003 v Liptovskom Mikuláši.*
6. Kristocentrizmus v tvorbe Pavla Straussa / Tibor Žilka.  
In: Listy PS. - [Č. 1 (2004)], s. 8-9.
7. Nenašiel sa ešte „nikto“? : reflexia jedného kňaza nad knihou P. Straussa: Človek pre nikoho – k desiatemu výročiu úmrtia autora / Vladimír Šosták.  
In: Listy PS. - Č. 2 (2005)], s. 6-8.  
*Poznámka: Publikované aj v časopise Verbum. - Roč. 15, č. 3-4 (2004), s. 60-67.*
8. Povedali o Straussovi / Milan Rúfus, Ján Chryzostom Korec, Július Pašteka  
In: Listy PS. - [Č. 1 (2004)], s. 11.
9. Prehľad tvorby Pavla Straussa / Julio Rybák.  
In: Listy PS. - [Č. 1 (2004)], s. 10.
10. Rekviem za živých (46) / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - [Č. 1 (2004)], s. 9.
11. Stanovy občianskeho združenia Spolok priateľov MUDr. Pavla Straussa.  
In: Listy PS. - [Č. 1 (2004)]. - Príloha Listy PS. - [Č. 1 (2004)], s. 1-16.
12. Sumarizácia etiky i estetiky / Alžbeta B. Mráková.  
Listy PS - [Č. 1 (2004)], s. 11.  
Rec.: Sám za sebou : (zápisky r. 1970) / Pavol Strauss. - Košice : CompuGraph, 2004.  
*Poznámka: publikované aj v časopise Katolícke noviny. - Roč. 119, č. 23 (2004), s. 25.*

13.  
Živá tradícia / Lubo Raši.  
In: Lísty PS. - [Č. 1 (2004)], s. 5.

## 2005

14.  
Aj čas podlieha Zákonu / Martin Jančuška.  
In: Lísty PS. - Č. 2 (2005), s. 3.

15.  
Budeme vyvolaní po mene / Milan Rúfus.  
In: Lísty PS. - Č. 2 (2005), s. 2.

16.  
Cena MUDr. Pavla Straussa / Jozef Leikert.  
In: Lísty PS. - Č. 2 (2005), s. 3.

17.  
Človek pre nikoho : (úryvok) / Pavol Strauss.  
In: Lísty PS. - Č. 2 (2005), s. 8.

18.  
Človek pre všetkých / Radka Grinčová.  
In: Lísty PS. - Č. 2 (2005), s. 4-5.

19.  
Dve „filozofické autobiografie“ / Julo Rybák.  
In: Lísty PS. - Č. 2 (2005), s. 8.

20.  
Fotoarchív  
In: Lísty PS. - Č. 2 (2005), s. 11.

21.  
Každú prácu, ktorú robíš, rob s láskou / Eva Voskárová.  
In: Lísty PS. - Č. 2 (2005), s. 5.

22.  
Maliarovi Julovi Koreszkovi / Pavol Strauss.  
In: Lísty PS. - Č. 2 (2005), s. 15.

23.  
MUDr. Pavol Strauss - primár primátu ľudskosti života / Vladimír Šosták.  
In: Lísty PS. - Č. 2 (2005), s. 1 obál. – 2.

24.  
MUDr. Pavol Strauss v spomienkach priateľa / Štefan Valent.  
In: Lísty PS. - Č. 2 (2005), s. 14.

25.  
O hudbe : výber myšlienok a úvah z knihy Zápisky diletanta / Pavol Strauss ; vybral a zostavil Július Rybák.  
In: Lísty PS. - Č. 2 (2005). - Príloha Lísty PS. - Č. 2 (2005), s. 1-16.

26.  
Pavol Strauss a Milan Rúfus / Tibor Žilka ; z maďarčiny preložil K. Wlachovský.  
In: Lísty PS. - Č. 2 (2005), s. 18-19.  
*Poznámka: Publikované aj v (Ne)naplnený čas Pavla Straussa. Nitra : Kulturologická spoločnosť, 2006, s. 159-166.*

27.  
Prečo sme tu a kam smerujeme / Zuzana Straussová.  
In: Lísty PS. - Č. 2 (2005), s. 15-17.

28.  
Requiem za Pavla Straussa a za nás na CD.  
In: Lísty PS. - Č. 2 (2005), s. 2.

29.  
Rodina MUDr. Pavla Straussa bola päť rokov mojím druhým domovom / Vladimír Mišala.  
In: Lísty PS. - Č. 2 (2005), s. 17-18.

30.  
Spomienky na Munkovcov / Edmund Peter Bárdoš.  
In: Lísty PS. - Č. 2 (2005), s. 13.

31.  
Sympóziium o Pavlovi Straussovi : (Gymnázium v Lipanoch 21. máj 2004).  
In: Lísty PS. - Č. 2 (2005), s. 4-5.

32.  
Trosky spomienok / Pavol Strauss.  
In: Lísty PS. - Č. 2 (2005), s. 9.

33.  
V dotyku s Pavlom Straussom (2003-2004) / Július Rybák.  
In: Lísty PS. - Č. 2 (2005), s. 17-18.  
*Poznámka: Úryvky z knihy J. Rybáka Z prechádzok do gelnického okolia II.*

34.  
Všedný, či originál? / Júlia Jendreková.  
In: Lísty PS. - Č. 2 (2005), s. 5.

35.  
Za Jankom Silanom / Pavol Strauss ; pripravil J. R.  
In: Lísty PS. - Č. 2 (2005), s. 9-10 a 12.

## 2006

36.  
Ako ku mne prišiel Pavol Strauss / Július Rybák.  
In: Lísty PS. - Č. 3 (2006), s. 14-15.  
*Poznámka: Úryvok z pripravovanej publikácie Júliusa Rybáka V dotyku s Pavlom Straussom I.*

37.  
Bratské vyznanie / Juraj Strauss.  
In: Lísty PS. - Č. 4 (2006), s. 4.

38.  
Cestou k prameňu / Martin Jančuška.  
In: Lísty PS. - Č. 4 (2006), s. 21.

39.  
Cyklus básní : z rukopisnej zbierky „Susedstvo nehy“ / Pavol Strauss ; pripravil J. R.  
In: Lísty PS. - Č. 5 (2006), s. 31.

40.  
Črty môjho života s Paľkom / Juraj Strauss.  
In: Lísty PS. - Č. 4 (2006), s. 4.

41.  
Ďakujte na kolenách Bohu... : (úryvok) / Pavol Országh Hviezdoslav.  
In: Lísty PS. - Č. 5 (2006), s. 2.

42.  
Doc. MUDr. Juraj Strauss, CSc., MSc. osmdesátiletý / Vladimír Šerý.  
In: Lísty PS. - Č. 4 (2006), s. 5.

- 43.**  
Drahá Maňka! / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 5 (2006), s. 8.
- 44.**  
Ešte raz Pavol Strauss a Nikolaj A. Berďajev / J. R.  
In: Listy PS. - Č. 3 (2006), s. 12.
- 45.**  
Filozoficko-etický odkaz : antropologická paradigma Pavol Strauss (1912-1994) / Lubica Fedáková, Dagmar Fillová.  
In: Listy PS. - Č. 4 (2006), s. 23-24.
- 46.**  
Janko Silan: Tvár : (úryvok z Domu opustenosti) / Janko Silan ; sprievodný text Julio Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 4 (2006), s. 14.
- 47.**  
Je obrátenie Pavla významu... / Pavol Országh Hviezdoslav.  
In: Listy PS. - Č. 3 (2006), s. 10.
- 48.**  
Kanonik Dr. Jozef Kožár / Iveta Blažeková.  
In: Listy PS. - Č. 5 (2006), s. 15.
- 49.**  
Kde sa dvaja nájdu- / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 5 (2006), s. 7.
- 50.**  
Kolakovičovský bojovník za spravodlivý svet / [pripravil a úvodnú poznámku napísal] (JR).  
In: Listy PS. - Č. 4 (2006), s. 12-13.  
*Poznámka: Obsahuje úryvky z knihy Pavla Straussa Tesná brána.*
- 51.**  
Krst: „Incipit vita nuova!“ / Pavol Strauss ; [pripravil] Július Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 5 (2006), s. 12-14.  
*Poznámka: Obsahuje úryvky z knih Pavla Straussa Kolíska dôvery, Človek pre nikoho.*
- 52.**  
Kto bol horár Anslo? / [autor] (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 5 (2006), s. 18-19.  
*Poznámka: Obsahuje úryvok z knihy Marcela Babála Drevená dedina Vlkolíne.*
- 53.**  
Lekár - v lúči aforizmu / Pavol Strauss ; vybral a pripravil J. R.  
In: Listy PS. - Č. 4 (2006), s. 18.  
*Poznámka: Z knihy Pavla Straussa Úsmev nad úsmevom.*
- 54.**  
List mladej konvertitke / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 3 (2006), s. 18.  
*Poznámka: Z knihy Pavla Straussa Ecce homo.*
- 55.**  
Malá poklona pamiatke Emílie Boldišovej / [pripravil] Július Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 4 (2006), s. 9-11.  
*Poznámka: Obsahuje korešpondenciu Pavla Straussa a Júliusa Rybáka.*
- 56.**  
Milan Rúfus k Straussovej osemdesiatke / Milan Rúfus.  
In: Listy PS. - Č. 3 (2006), s. 1. obál.
- 57.**  
Moje dotyky s Pavlom Straussom / Martin Jančuška.  
In: Listy PS. - Č. 3 (2006), s. 19 a 2. obál.
- 58.**  
MUDr. Pavol Strauss a kolakovičovské hnutie : k 100. výročiu Stjapana Tomislava  
Kolakoviča-Pogljajena / Ján Komorovský.  
In: Listy PS. - Č. 3 (2006), s. 8-9.
- 59.**  
MUDr. Pavol Strauss v Skalici / Anton Srholec.  
In: Listy PS. - Č. 5 (2006), s. 10.
- 60.**  
Na novú púť / Ľubo Raši.  
In: Listy PS. - Č. 5 (2006), s. 2.
- 61.**  
Nič nové pod slnkom / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 4 (2006), s. 13.  
*Poznámka: Úryvok z knihy Pavla Straussa Kolíska dôvery.*
- 62.**  
O medicíne / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 4 (2006). - Príloha Listy PS. - Č. 4 (2006), s. 1-16.
- 63.**  
O slove / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 3 (2006). - Príloha Listy PS. - Č. 3 (2006), s. 1-16.
- 64.**  
O šťastí byť kresťanom / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 5 (2006). - Príloha Listy PS. - Č. 5 (2006), s. 1-16.  
*Poznámka: Z knihy Pavla Straussa Ecce homo.*
- 65.**  
O Tomášovi Munkovi / Jozef Porubčan.  
In: Listy PS. - Č. 5 (2006), s. 19.  
*Poznámka: Z knihy Jozefa Porubčana O slove života.*
- 66.**  
Od vydania Listov PS 2... [inc.] / Ľubo Raši.  
In: Listy PS. - Č. 3 (2006), s. 2.
- 67.**  
Odkaz MUDr. Pavla Straussa zjednocujúcej sa Európe / Július Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 3 (2006), s. 4-5.
- 68.**  
Ostatná o láske : (svojej Maji) / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 5 (2006), s. 8.
- 69.**  
Pavol Strauss, hľadač pravdy / Martin Koleják.  
In: Listy PS. - Č. 4 (2006), s. 2-3.
- 70.**  
Pavol Strauss a Slovensko : Rádio Lumen, košická redakcia. Relácia „Od ucha k uchu“ / úpravy a redakcia prepisu Ľ. Raši a J. Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 5 (2006), s. 26-30.
- 71.**  
Pavol Strauss o skalickej „idyle“ : (v diele „Človek pre nikoho“).  
In: Listy PS. - Č. 5 (2006), s. 11.

- 72.**  
 Pokus o dialóg / Julio Rybák.  
 In: Listy PS. - Č. 5 (2006), s. 21-24.  
*Poznámka: Reakcia na doslov Andreja Červeňáka v knihe Pavla Straussa Sme mocnejší než čas : (apokalyptické tiene) : denník z roku 1989. – Bratislava : Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 2005, s. 171-175.*
- 73.**  
 Posol : (príležitostná báseň poslovi a prorokovi dnešného sveta Pavlovi Straussovi) / Jozef Tóth.  
 In: Listy PS. - Č. 3 (2006), s. 10.
- 74.**  
 Povedali o Straussovi / Anton Neuwirth.  
 In: Listy PS. - Č. 3 (2006), s. 19.
- 75.**  
 Pozdrav z truhly / Pavol Strauss.  
 In: Listy PS. - Č. 4 (2006), s. 16.  
*Poznámka: Úryvok z knihy Pavla Straussa Rekviem za živých.*
- 76.**  
 Propheta huius saeculi : (reflexia na vstup MUDr. Pavla Straussa v rokoch 1946-1947 v časopise Verbum nielen do slovenských, ale aj do kresťanských svetových dejín) / Jozef Tóth.  
 In: Listy PS. - Č. 5 (2006), s. 2-3.
- 77.**  
 Proroctvo o tejto dobe / Pavol Strauss.  
 In: Listy PS. - Č. 3 (2006), s. 3.
- 78.**  
 Prorok / Alexander Sergejevič Puškin ; preklad Julio Rybák.  
 In: Listy PS. - Č. 5 (2006), s. 2.
- 79.**  
 Prvé spoločné kroky - / Pavol Strauss.  
 In: Listy PS. - Č. 5 (2006), s. 7.
- 80.**  
 Ranná modlitba / Pavol Strauss.  
 In: Listy PS. - Č. 5 (2006), s. 14.
- 81.**  
 Rozlúčka / Janko Silan.  
 In: Listy PS. - Č. 4 (2006), s. 17.
- 82.**  
 Skalické povzbudenie.  
 In: Listy PS. - Č. 3 (2006), s. 2.
- 83.**  
 Spomienka na Janka Silana / Nina Rašiová.  
 In: Listy PS. - Č. 4 (2006), s. 14.
- 84.**  
 Spomienka z Važca / Margita Hybenová.  
 In: Listy PS. - Č. 4 (2006), s. 17.
- 85.**  
 Spomienky na deň krstu / Pavol Strauss.  
 In: Listy PS. - Č. 5 (2006), s. 15.
- 86.**  
 Spomienky pani Márie Straussovej / [zhovárala sa] Dana Jacečková.  
 In: Listy PS. - Č. 5 (2006), s. 9.
- 87.**  
 Strauss a katolicizmus / Vladimír Šosták.  
 In: Listy PS. - Č. 3 (2006), s. 6-7.  
*Poznámka: Prednesené v Liptovskom Mikuláši, 22. 10. 2005.*
- 88.**  
 Strauss ako pridaná hodnota / Jozef Šišila.  
 In: Listy PS. - Č. 3 (2006), s. 3.
- 89.**  
 Svadobný vinš bratovi / Pavol Strauss.  
 In: Listy PS. - Č. 4 (2006), s. 5.  
*Poznámka: Z knihy Pavla Straussa Tesná brána.*
- 90.**  
 Ťažký osud prvolezcov : (doslov ku knihe Pavla Straussa „Sme mocnejší než čas“) / Andrej Červeňák.  
 In: Listy PS. - Č. 5 (2006), s. 20-21.
- 91.**  
 Tie zázračné „Zákruty“! / Eva Voskárová.  
 In: Listy PS. - Č. 3 (2006), s. 15.  
*Poznámka: Úryvok z listu Evy Voskárovej Júliuovi Rybákovi.*
- 92.**  
 Tri listy Pavla Straussa bratovi Jurajovi / Pavol Strauss.  
 In: Listy PS. - Č. 4 (2006), s. 5-6.
- 93.**  
 Trikrát z Košíc.  
 In: Listy PS. - Č. 4 (2006), s. 22.
- 94.**  
 Tvorba ako rezistencia, spôsob prežitia, pestovanie trvania existencie / Mária Bátorová.  
 In: Listy PS. - Č. 5 (2006), s. 4-7.
- 95.**  
 Ukážky z knihy „Sme mocnejší než čas“ / Pavol Strauss.  
 In: Listy PS. - Č. 5 (2006), s. 25.
- 96.**  
 Úryvky z listov MUDr. Juraja Straussa Julovi R. / [pripravil] Július Rybák.  
 In: Listy PS. - Č. 4 (2006), s. 7-9.
- 97.**  
 Viera v Ježiša Krista dnes a na začiatku Cirkvi / František Sočufka.  
 In: Listy PS. - Č. 5 (2006), s. 16.
- 98.**  
 Vyznanie MUDr. Juraja Straussa : (z televízneho dokumentu „Na kríži času“) / Juraj Strauss  
 In: Listy PS. - Č. 4 (2006), s. 12.
- 99.**  
 Záznamy z konca života / Pavol Strauss ; z rukopisu Body istoty pripravil J. R.  
 In: Listy PS. - Č. 3 (2006), s. 12-14.
- 100.**  
 Zo života Spolku / Eubo Raši.  
 In: Listy PS. - Č. 4 (2006), s. 2.
- 101.**  
 Život za život / Pavol Strauss.  
 In: Listy PS. - Č. 4 (2006), s. 17-18.  
*Poznámka: Úryvok z rukopisného diela Pavla Straussa Amalgám.*

## 2007

- 102.**  
Ako sa to začínalo a prečo sa už skončené stále nekončí / Milan Rúfus.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 10.
- 103.**  
Autobiografia / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 22-23.
- 104.**  
Básnik / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 11.  
*Poznámka: Z diela Kroky ducha.*
- 105.**  
Bolest / León Bloy.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 9.
- 106.**  
Boží dar ľudstvu / Eva Fordinálová.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 3.
- 107.**  
Čítala som o dnešnej dobe / Eva Voskárová.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 21-22.
- 108.**  
Dejiny viery / Milan Rúfus.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 10.  
*Poznámka: Zo zbierky Čakanka.*
- 109.**  
Dobro víťazí / Julo Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 13-14.
- 110.**  
Dva listy Márie Medveckej.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 18.
- 111.**  
Gratulácia Ladislavovi Hanusovi / František Sýkora.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 8.
- 112.**  
Jozef Felix / Pavol Strauss ; (zo Straussovho rukopisu pripravil J. Rybák).  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 4-5.  
*Poznámka: Obsahuje úryvok z diela Pavla Straussa Odvrátený hlas (s. 160-161).*
- 113.**  
K Straussovmu blahorečeniu / Julo Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 7-8.
- 114.**  
K téme Hanus - Strauss / Julo Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 5-6.
- 115.**  
Konvertiti v Božom pláne vykúpenia / Martin Jančuška.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 16.
- 116.**  
„Kroky ducha“ Pavla Straussa / Julo Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 16-17.
- 117.**  
Kroky ducha : (úryvky) / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 17.
- 118.**  
Kultúra, kresťanstvo a svet / Pavol Strauss ; medzitulky Július Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007). - Príloha Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 1-16.  
*Poznámka: Z diela Ecce homo.*
- 119.**  
Ladislav Hanus o Pavlovi Straussovi / Ladislav Hanus.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 4.  
*Poznámka: Úryvok z knihy Ladislava Hanusa Jozef Kúttnik-Šmálov.*
- 120.**  
Legenda o bolesti / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 8.
- 121.**  
List Jozefa Šišilu Michalovi Rumanskému / Jozef Šišila.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 12.
- 122.**  
List MUDr. Juraja Straussa.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 11.  
*Poznámka: List Júliusovi Rybákovi zo dňa 15. 5. 2007.*
- 123.**  
List tým, čo sa ma nepýtali / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 3.  
*Poznámka: Z knihy Život je len jeden (s. 132-133).*
- 124.**  
List v liste.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 11.
- 125.**  
Listy MUDr. Pavla Straussa MUDr. Františkovi Sýkorovi / Pavol Strauss ; [pripravil Július Rybák].  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 8-9.
- 126.**  
Logo k výstave I. R. / Milan Rúfus.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 12.
- 127.**  
Modlitba za lekárov / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 2.
- 128.**  
Moje stretnutie s Hanusom / Lubomír Raši.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 7.
- 129.**  
Mozaika nádeje v Rádiu Lumen : Pavol Strauss nám dáva lekciu, ako autenticky žiť svoju vieru a vždy „voňať“ človečinou / Andrea Eliášová.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 12.
- 130.**  
Na ceste k vrcholu- / Jozef Voskár.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 18.
- 131.**  
Nad touto knižkou / Jozef Felix.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 5-6.  
*Poznámka: Doslov Jozefa Felixa ku knihe Pavla Straussa Zápisky diletanta (Bratislava : Ttaran, 1968, s. 115-119).*



132.  
Niekoľko slov o životopise Pavla Straussa / Julo Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 19.
133.  
Nielen spomínam- / Lubomír Stanček.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 17.
134.  
O priateľstve / Ladislav Hanus.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 4.
135.  
O straussovskom slove budúcnosť / Július Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 20-21.
136.  
O umení / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 3.
137.  
P. S. pre P. S. / Dana Palková.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 3.
138.  
Paulus ante portas / Jozef Tóth.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 3.
139.  
Pavol Strauss - Mária Medvecká - príklad lásky príbuzných duší / [pripravil] Július Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 13-16.
140.  
Pätnáste výročie čestného doktorátu Milana Rúfusa a Pavla Straussa / Július Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 21-23.
141.  
Peter Wust a Max Picard / Ján Letz.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 13-14.
142.  
Po roku od promócie / [pripravil] (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 23.
143.  
Pozvanie na cestu / Július Pašteka.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 2.
144.  
Pri čítaní Torza ticha Pavla Straussa / Eva Voskárová.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 17.
145.  
Príhovor Milana Rúfusa.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 10.
146.  
Promočný prejav / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 22.
147.  
Prosba / Eva Fordinálková.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 2.
148.  
Spomienka otca biskupa Dubovského na Juraja Straussa / Peter Dubovský.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 11.
149.  
Straussov rozlúčkový prejav / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 15-16.
150.  
Straussova „Modlitba za lekárov“ / [autor] (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 2.
151.  
Šesťdesiate výročie nevšedného diela Pavla Straussa / [autor] (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 8.
152.  
U Rúfusovcov s Rúfusovcami / Jozef Šišila.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 10.
153.  
Vinš ku stým narodeninám : (Kolomanovi Sokolovi) / Milan Rúfus.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 10.
154.  
Z mojich spomienok na profesora Ladislava Hanusa / Ján Letz.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 6-7.
155.  
Z návrhu na čestný doktorát MUDr. Pavlovi Straussovi / Július Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 21.
156.  
Z promočného prejavu Milana Rúfusa.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 23.
157.  
Za Igorom Rumanským / Milan Rúfus.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 12.
158.  
Zázračnou náhodou- / Julo Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 14-15.
159.  
Zo „straussovských“ kázni / Martin Koleják.  
In: Listy PS. - Č. 6 (2007), s. 19-20.
160.  
Zopäté ruky : (MUDr. Pavlovi Straussovi) / Dana Palková.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 17.
161.  
Žalm 105 : „Nedotýkajte sa mojich pomazaných, neublížujte mojim prorokom“ / Jozef Tóth.  
In: Listy PS. - Č. 7 (2007), s. 3.

## 2008

162.  
Ako vznikla Cena Pavla Straussa / Jozef Leikert.  
In: Listy PS. - Č. 8 (2008), s. 20-23.  
In: Listy PS. - Č. 9 (2008), s. 25-27.
163.  
Básnik / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 8 (2008), s. 5.  
Poznámka: Z diela Torzo ticha.

- 164.**  
Blahoslavený lekár chudobných : Dr. Ladislav Batthyány-Strattmann (1870-1931) / Brigita Halászová ; vybral a pripravil (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 9 (2008), s. 5.  
*Poznámka: Úryvky z článku publikovaného v Katolíckej noviny. - Roč. 118, č. 14, s. 21.*
- 165.**  
Breh, vršok, bralo, hoľa, Tatier štít- : (úryvky) / P. O. Hviezdoslav.  
In: Listy PS. - Č. 9 (2008), s. 5.
- 166.**  
Cena Pavla Straussa III. - Nitra 2007.  
In: Listy PS. - Č. 9 (2008), s. 16-18.
- 167.**  
„Či nám nehorelo srdce, keď sa s nami cestou rozprával a vysvetloval nám Písma?“ / [autor] (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 8 (2008), s. 14-15.
- 168.**  
Čo sme (ne)dali Straussovi / Jozef Šišila.  
In: Listy PS. - Č. 8 (2008), s. 2-3.
- 169.**  
Depozit trvalých hodnôt / (malá škica k veľkému portréту Pavla Straussa - k 95. výročiu jeho nedožitého narodenia) / Jozef Tóth.  
In: Listy PS. - Č. 8 (2008), s. 3.  
*Poznámka: Publikované aj v časopise Viera a život. - Roč. XVII, č. 3 (2007), s. 77-78.*
- 170.**  
„Iba s Bohom sa dá zvládnuť všetok strach“ (Pavol Strauss) / Martin Koleják.  
In: Listy PS. - Č. 9 (2008), s. 7-8.
- 171.**  
Kamienky do mozaiky udalostí a obrazu Pavla Straussa / Jozef Šišila.  
In: Listy PS. - Č. 9 (2008), s. 2.
- 172.**  
„Konverzia je to najdôležitejšie v živote-“ / Juraj Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 9 (2008), s. 6.
- 173.**  
Kresťan kráča za pravdou vpred a vpred- : (k blížiacemu sa dvestému výročiu narodenia Nikolaja Vasilieviča Gogoľa: 1. 4. 1809) / Julio Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 9 (2008), s. 14-15.  
*Poznámka: Obsahuje Gogolovu úvahu Kresťan kráča vpred.*
- 174.**  
Kvety z popola / Eva Voskárová.  
In: Listy PS. - Č. 9 (2008), s. 19.
- 175.**  
List o lacnom, ľahkom a úsmevnom zabúdaní : (úryvky) / Pavol Strauss ; vybral a skrátil J. Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 8 (2008), s. 12-13 a 14.
- 176.**  
Listy J. Rybákovi spred dvadsiatich rokov (1988) / [pripravil a poznámku napísal] (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 8 (2008), s. 8-11.
- 177.**  
Listy MUDr. Pavla Straussa MUDr. Františkovi Sýkorovi / Pavol Strauss ; [pripravil] (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 8 (2008), s. 14-16.
- 178.**  
Listy Pavla Straussa Julovi Rybákovi (1990) / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 9 (2008), s. 20-21.
- 179.**  
Moj nazaretský brat / Pavol Strauss ; výber a medzitulky Július Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 8 (2008). - Príloha Listy PS. - Č. 8 (2008), s. 1-16.
- 180.**  
Moja cesta k Pavlovi Straussovi / Małgorzata Dambek.  
In: Listy PS. - Č. 8 (2008), s. 20.
- 181.**  
Moje vyznanie / Mária Spoločníková.  
In: Listy PS. - Č. 9 (2008), s. 13.
- 182.**  
MUDr. Pavol Strauss v Múzeu Janka Kráľa / Anna Šmelková.  
In: Listy PS. - Č. 9 (2008), s. 24.
- 183.**  
Návrat k Straussovmu blahorečeniu / Julio Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 9 (2008), s. 3-4.
- 184.**  
O múdrosti / Pavol Strauss ; vybral J. R.  
In: Listy PS. - Č. 9 (2008), s. 15.  
*Poznámka: Z knihy Úsmev nad úsmevom.*
- 185.**  
O pravde a poznaní / Pavol Strauss ; pripravili M. Koleják a J. Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 9 (2008). - Príloha Listy PS. - Č. 9 (2008), s. 1-16.
- 186.**  
O Straussovom prívrate a odvrate / Július Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 8 (2008), s. 17-18.  
*Poznámka: V rubrike O jazyku Pavla Straussa.*
- 187.**  
On / Małgorzata Dambek.  
In: Listy PS. - Č. 9 (2008), s. 24.
- 188.**  
Pavol Strauss - prorok tohto veku : (k 95-tým nedožitém narodeninám) / pripravil Julio Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 8 (2008), s. 6-7.  
*Poznámka: Obsahuje výber zo Straussovej knihy Mozaika nádeje.*
- 189.**  
Povzbudenie a nádej / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 8 (2008), s. 5.  
*Poznámka: Pod spoločným názvom K 30. výročiu rozhodnutia Svätej stolice o zriadení samostatnej slovenskej cirkevnej provincie.*
- 190.**  
Príspevok Pavla Straussa k Pastierskemu listu slovenských biskupov z 24. 2. 2008.  
In: Listy PS. - Č. 8 (2008), s. 4.
- 191.**  
Rekviem za Pavla Straussa a za nás / Milan Rúfus.  
In: Listy PS. - Č. 9 (2008), s. 10.

- 192.**  
 Rekviem za živých / Pavol Strauss ; z rukopisu Pavla Straussa  
 Rekviem za živých pripravil Július Rybák.  
 In: Lísty PS. - Č. 9 (2008), s. 8-9.
- 193.**  
 -Rím nekodifikuje podobné rozhodnutia unáhlene... / Milan Rúfus.  
 In: Lísty PS. - Č. 8 (2008), s. 5.  
*Poznámka: Pod spoločným názvom K 30. výročiu rozhodnutia Svätej stolice o zriadení samostatnej slovenskej cirkevnej provincie.*
- 194.**  
 Spomienka na Dr. Pavla Straussa / Pavol Lovecký.  
 In: Lísty PS. - Č. 9 (2008), s. 6.
- 195.**  
 Svetlo Duch / Eva Fordinálková.  
 In: Lísty PS. - Č. 8 (2008), s. 5.
- 196.**  
 Tvár Ponitria : (pamiatke MUDr. Pavla Straussa) / Viliam Turčány.  
 In: Lísty PS. - Č. 9 (2008), s. 10.
- 197.**  
 V dotyku s Pavlom Straussom I / Kristína Bednárová.  
 In: Lísty PS. - Č. 9 (2008), s. 19.
- 198.**  
 Večer u Felixovcov / Viliam Turčány.  
 In: Lísty PS. - Č. 9 (2008), s. 10.
- 199.**  
 Velké chvíle života / Pavol Strauss.  
 In: Lísty PS. - Č. 8 (2008), s. 7.  
*Poznámka: Z knihy Mozaika nádeje.*
- 200.**  
 Vzájomné zrkadlenie Rúfus - Strauss : (záznamy zo zápisníka) / Július Rybák.  
 In: Lísty PS. - Č. 9 (2008), s. 11-12.
- 201.**  
 Zbohom európskej kultúre / Milan Rúfus.  
 In: Lísty PS. - Č. 9 (2008), s. 9.  
*Poznámka: Z básnickej zbierky Čakanka.*
- 202.**  
 Život pod hviezdou : kniha o jednom ľudskom osude / Ivan A. Petranský.  
 In: Lísty PS. - Č. 9 (2008), s. 22.
- 203.**  
 Život pod hviezdou nekončí / Martin Jančuška.  
 In: Lísty PS. - Č. 9 (2008), s. 23.
- 2009**
- 204.**  
 Adolf Štraus (1847-1935) / Peter Vítek.  
 In: Lísty PS. - Č. 11 (2009), s. 26.
- 205.**  
 Básnik - už ani svätý za dedinou? / Milan Rúfus.  
 In: Lísty PS. - Č. 10 (2009), s. 11.
- 206.**  
 Cena Fra Angelicu ,09 pre Pavla Straussa.  
 In: Lísty PS. - Č. 11 (2009), s. 2.
- 207.**  
 Dary k týmto jubilejným Listom PS 10 / Jozef Šišila.  
 In: Lísty PS. - Č. 10 (2009), s. 2.
- 208.**  
 Ešte jeden rozmer Pavla Straussa / Eva Kollárová.  
 In: Lísty PS. - Č. 10 (2009), s. 12.
- 209.**  
 Hľadanie priestorov / Eva Voskárová.  
 In: Lísty PS. - Č. 11 (2009), s. 23.
- 210.**  
 Hviezdoslavovi - Straussovi / Viliam Turčány.  
 In: Lísty PS. - Č. 11 (2009), s. 7.  
*Poznámka: Pôvodný názov básne Hviezdoslavovi upravený redakciou periodika.*
- 211.**  
 Inšpirujúci aj po smrti : Ceny Pavla Straussa za rok 2008 dostali výtvarník Miroslav Cipár a spevák Pavol Hammel / Jozef Leikert.  
 In: Lísty PS. - Č. 11 (2009), s. 27.
- 212.**  
 Kňaz a dnešný laik / Pavol Strauss.  
 In: Lísty PS. - Č. 11 (2009), s. 8-9.  
*Poznámka: V rubrike Pavol Strauss - Karol Strmeň o kňazstve. Úryvok z diela Ecce homo.*
- 213.**  
 Kňazské ruky / Karol Strmeň.  
 In: Lísty PS. - Č. 11 (2009), s. 10.  
*Poznámka: V rubrike Pavol Strauss - Karol Strmeň o kňazstve.*
- 214.**  
 List o slobode / Pavol Strauss.  
 In: Lísty PS. - Č. 11 (2009), s. 13.  
*Poznámka: Výber z diela Tesná brána.*
- 215.**  
 Lísty Pavla Straussa Julovi Rybákovi (1991) / Pavol Strauss.  
 In: Lísty PS. - Č. 10 (2009), s. 14-17.
- 216.**  
 Lísty Pavla Straussa Julovi Rybákovi (1992-93).  
 In: Lísty PS. - Č. 11 (2009), s. 19-20.
- 217.**  
 Milanovi Rúfusovi, básnikovi jeho rodnej zeme i celej ZEME / Jozef Tóth.  
 In: Lísty PS. - Č. 10 (2009), s. 11.
- 218.**  
 Na hanbu luze : (úryvok) / Karol Strmeň.  
 In: Lísty PS. - Č. 11 (2009), s. 16.
- 219.**  
 O bolesti a utrpení / Pavol Strauss ; pripravili: M. Koleják a J. Rybák.  
 In: Lísty PS. - Č. 10 (2009). – Príloha Lísty PS. – Č. 10 (2009), s. 1-16.

- 220.**  
O ďakovaní a pokore / Lubo Raši.  
In: Listy PS. - Č. 11 (2009), s. 2.
- 221.**  
O umení / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 11 (2009), s. 2.
- 222.**  
Odborno-medicínske zhodnotenie publikácií MUDr. Pavla Straussa : chronologický rozbor publikácií, ktoré sú z pozostalosti osobného archívu autora / Ivan Hulín.  
In: Listy PS. - Č. 10 (2009), s. 19-21.
- 223.**  
Odchádza neopakovateľný- / Milan Rúfus.  
In: Listy PS. - Č. 10 (2009), s. 9.
- 224.**  
Ornamenty záhuby : (úryvky) / Pavol Strauss ; poznámka (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 11 (2009), s. 15.
- 225.**  
Pavol Strauss a November ,89 / Martin Koleják.  
In: Listy PS. - Č. 11 (2009), s. 12.
- 226.**  
Pavol Strauss O slobode a pravde / Martin Koleják.  
In: Listy PS. - Č. 11 (2009). - Príloha Listy PS. - Č. 11 (2009), s. 1-16.
- 227.**  
Pavol Strauss sám o sebe : Pavol Strauss - Staré smidky / z rukopisu Staré smidky pripravil J. Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 10 (2009), s. 24-26.
- 228.**  
Pavol Strauss: Z denníka prelomových dní.  
In: Listy PS. - Č. 11 (2009), s. 14-15.
- 229.**  
Posledná opona Gustáva Valacha / Milan Rúfus.  
In: Listy PS. - Č. 10 (2009), s. 10.
- 230.**  
Potreba svätosti u kresťanov / Martin Koleják.  
In: Listy PS. - Č. 10 (2009), s. 3-5.
- 231.**  
Pôvod rodu a Marek Štraus (1802-1905) / Peter Vítek.  
In: Listy PS. - Č. 10 (2009), s. 27.
- 232.**  
Pri devätnástom výročí- / Pavol Ondřík.  
In: Listy PS. - Č. 11 (2009), s. 17.
- 233.**  
Rekviem za Pavla Straussa a za nás / Milan Rúfus.  
In: Listy PS. - Č. 10 (2009), s. 9.
- 234.**  
S Rúfusom - po Rúfusovi / Julio Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 10 (2009), s. 11.
- 235.**  
S Tebou pane- / Pavol Ondřík.  
In: Listy PS. - Č. 11 (2009), s. 10.
- 236.**  
Sám o sebe - Staré smidky II / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 11 (2009), s. 24-25.
- 237.**  
Sedemkrát o bolesti a utrpení.  
In: Listy PS. - Č. 10 (2009), s. 13-14.
- 238.**  
Slová / Viliam Turčány.  
In: Listy PS. - Č. 10 (2009), s. 12.
- 239.**  
Spomienka na primára Straussa / Jozef Kubík.  
In: Listy PS. - Č. 10 (2009), s. 17.
- 240.**  
Spomienky začínajúceho lekára na primára MUDr. Pavla Straussa / Ján Tedla.  
In: Listy PS. - Č. 10 (2009), s. 5-6.
- 241.**  
Straussove rozvažovacie „opytovacie“ vety / Július Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 10 (2009), s. 22-23.  
*Poznámka: V rubrike O jazyku Pavla Straussa.*
- 242.**  
Stretnutie s myšlienkovým svetom Pavla Straussa, lekára a mysliteľa / Pavol Kalinay.  
In: Listy PS. - Č. 11 (2009), s. 21-22.
- 243.**  
Svoboda / P. O. Hviezdoslav.  
In: Listy PS. - Č. 11 (2009), s. 7.
- 244.**  
Trio Pavlov : k ukončeniu roku sv. Pavla, k 160. výročiu narodenia P. O. Hviezdoslava a 15. výročiu úmrtia Pavla Straussa / Jozef Tóth.  
In: Listy PS. - Č. 11 (2009), s. 3-4.
- 245.**  
Už sedíte na jednom konári- / Milan Rúfus.  
In: Listy PS. - Č. 10 (2009), s. 9.
- 246.**  
Vstupujúc do slobody- / Pavol Strauss ; úprava a titulok J. R.  
In: Listy PS. - Č. 10 (2009), s. 7.
- 247.**  
Výskumná práca s primárom chirurgického oddelenia nemocnice v Skalici MUDr. Pavlom Straussom / Karol Kapeller.  
In: Listy PS. - Č. 10 (2009), s. 18.
- 248.**  
Vyznanie / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 10 (2009), s. 7.
- 249.**  
Vzácná spomienka / J. Gregorová.  
In: Listy PS. - Č. 11 (2009), s. 18.  
*Poznámka: Obsahuje korešpondenciu J. Gregorovej a Pavla Straussa.*
- 250.**  
Vzájomné zrkadlenie: Pavol Országh Hviezdoslav a Pavol Strauss : k 160. výročiu narodenia P. O. Hviezdoslava: 2. 2. 1849 / Július Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 11 (2009), s. 5-7.

- 251.**  
Za jara zavše vídat v dúbrave- / Pavol Országh Hviezdoslav.  
In: Lísty PS. - Č. 11 (2009), s. 17.
- 252.**  
Zamotaný príbeh / Július Rybák.  
In: Lísty PS. - Č. 11 (2009), s. 20-21.
- 253.**  
Zmysel osláv / Martin Koleják.  
In: Lísty PS. - Č. 11 (2009), s. 16-17.
- 254.**  
Žalm 71 / Jozef Tóth.  
In: Lísty PS. - Č. 11 (2009), s. 16.
- 2010**
- 255.**  
„Bezmrežový väzeň“ Pavol Strauss : nečakaný šum okolo „tichého konvertitu“.  
In: Lísty PS. - Č. 13 (2010), s. 20-22.
- 256.**  
Bolesť a utrpenie v diele Pavla Straussa / Jozef Tóth.  
In: Lísty PS. - Č. 13 (2010), s. 4-5.
- 257.**  
Čo na to Autor sám...? / z textov Pavla Straussa vybral J. R.  
In: Lísty PS. - Č. 13 (2010), s. 24-25.
- 258.**  
Denník (1878-1932) : (úryvky) / Taťjana Lvovna Suchotina-Tolstaja ; vybral a preložil J. R.  
In: Lísty PS. - Č. 13 (2010), s. 23.  
*Poznámka: V rubrike K 100-ému výročiu smrti Leva Nikolajeviča Tolstého.*
- 259.**  
Dočkali sme sa- / Jozef Šišila.  
In: Lísty PS. - Č. 12 (2010), s. 2.
- 260.**  
Dodatočná poznámka / [Július Rybák].  
In: Lísty PS. - Č. 13 (2010), s. 19.
- 261.**  
Dotyky s MUDr. Pavlom Straussom / Ján Tedla.  
In: Lísty PS. - Č. 12 (2010), s. 22.
- 262.**  
Duch a slovo : (záznamy zo Zbytočného denníka – 1991) / Pavol Strauss.  
In: Lísty PS. - Č. 12 (2010). - Príloha Lísty PS. - Č. 12 (2010), s. 1-16.
- 263.**  
Evanjelium odpustenia / Jozef Tóth.  
In: Lísty PS. - Č. 13 (2010), s. 5.  
*Poznámka: Z knihy Jozefa Tótha Človek Jób hovorí s Diablom. Evanjelium apoštola Judáša. Košice : Slovo, 1995, s. 74-75.*
- 264.**  
Hudba a Pavol Strauss, hudba a moji slovenští přátelé, hudba jako dar- / Zdeňka Trösterová.  
In: Lísty PS. - Č. 12 (2010), s. 20.

- 265.**  
Izidor Štraus (1881-1945) a jeho rodina / Peter Vítek.  
In: Lísty PS. - Č. 12 (2010), s. 26-27.
- 266.**  
Jedno procento naděje : (Kadaň 28. dubna 2008 - koncert Jakuba Pustiny a japonské sopránistky Ayano Yano) / Zdeňka Trösterová.  
In: Lísty PS. - Č. 12 (2010), s. 21.
- 267.**  
K procesom v dnešnej kultúre : (na počesť vyjdenia Zobraného literárneho a mysliteľského diela I.-III. Pavla Straussa) / Julo Rybák.  
In: Lísty PS. - Č. 13 (2010), s. 6-8.
- 268.**  
Korytnický kaleidoskop : (lekárske spomienky z Povstania) / Pavol Strauss ; z rukopisu Pavla Straussa pripravil Martin Jančuška.  
In: Lísty PS. - Č. 12 (2010), s. 23.
- 269.**  
Krása, čistota a lacný optimizmus : (úryvok) / Pavol Strauss.  
In: Lísty PS. - Č. 12 (2010), s. 11-12.  
*Poznámka: Obsahuje úryvky z diel Ecce homo, Život je len jeden.*
- 270.**  
Kultúra, kresťanstvo a svet / Pavol Strauss.  
In: Lísty PS. - Č. 12 (2010), s. 4-6.
- 271.**  
List J. Rybáka prof. Paštekoví zo 17. dec. 2009.  
In: Lísty PS. - Č. 13 (2010), s. 13.
- 272.**  
List Jozefa Voskára vedeckému kolokviu „Pavol Strauss“ 31. 10. 2009 v Liptovskom Mikuláši.  
In: Lísty PS. - Č. 13 (2010), s. 13.
- 273.**  
Milanovi Rúfusovi / Pavol Ondřík.  
In: Lísty PS. - Č. 12 (2010), s. 16.
- 274.**  
MUDr. Pavol Strauss vo svetle prorociev / Jozef Voskár.  
In: Lísty PS. - Č. 13 (2010), s. 14-15.
- 275.**  
Nárat k Milanovi Rúfusovi : (k prvému výročiu jeho odchodu - 11. január 2009) / Julo Rybák.  
In: Lísty PS. - Č. 12 (2010), s. 15.
- 276.**  
Nie zvláštnosť? Mne svet vyhába- : (úryvok) / P. O. Hviezdoslav.  
In: Lísty PS. - Č. 12 (2010), s. 18.
- 277.**  
Ó, moc je toho, drahá!- : (úryvky) / P. O. Hviezdoslav.  
In: Lísty PS. - Č. 12 (2010), s. 19.
- 278.**  
Objav : (k vydaniu súborného diela Pavla Straussa) / Jozef Tóth.  
In: Lísty PS. - Č. 13 (2010), s. 11.
- 279.**  
Odkaz Pavla Straussa kresťanskej kultúre na prelome tisícročí : (prednesené na 9. Celoštátnom sympóziu ÚSKI „Kultúra - akcenty súčasnosti“ - Svit, 26. jún 1999) / Július Rybák.  
In: Lísty PS. - Č. 12 (2010), s. 7-10.

- 280.**  
Osobné vyznanie v Ružomberku : (promočný prejav na Katolíckej univerzite v Ružomberku) / Július Pašteka.  
In: Listy PS. - Č. 13 (2010), s. 11-12.
- 281.**  
Pocta Tomášovi kardinálovi Špidlíkovi.  
In: Listy PS. - Č. 13 (2010), s. 27.
- 282.**  
Podnety k blahorečeniu Pavla Straussa / Andrea Eliášová.  
In: Listy PS. - Č. 12 (2010), s. 21.
- 283.**  
Porubčanovské vyrovnanie sa s Rúfusovými kritikmi : (k nedožitým 85. narodeninám Jozefa Porubčana SJ - 14. 6. 1925 - a k 20. výročiu vyjdenia jeho „Myšlienok na každý deň“) / J. Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 12 (2010), s. 17-18.
- 284.**  
Pri hrobe : (úryvok) / P. O. Hviezdoslav.  
In: Listy PS. - Č. 12 (2010), s. 18.
- 285.**  
Prvny podzimní den 2007 : (koncert Jakuba Pustiny) / Zdeňka Trösterová.  
In: Listy PS. - Č. 12 (2010), s. 21.
- 286.**  
Rad Ludovíta Štúra I. triedy pre MUDr. Pavla Straussa.  
In: Listy PS. - Č. 12 (2010), s. 3.
- 287.**  
Rok kresťanskej kultúry / Richard Raši.  
In: Listy PS. - Č. 12 (2010), s. 3.
- 288.**  
Sám o sebe - Staré smidky III / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 12 (2010), s. 24-25.
- 289.**  
Stopäťdesiat rokov lekára - spisovateľa Antona Pavloviča Čechova (29.1.1860-15.7.1904) / pripravil J. R.  
In: Listy PS. - Č. 13 (2010), s. 16-18.
- 290.**  
Ty si kňaz naveky : (kňazom v roku kňazstva) / Jozef Tóth.  
In: Listy PS. - Č. 12 (2010), s. 13.
- 291.**  
Umenie a náboženstvo : (úryvky) / Ladislav Hanus.  
In: Listy PS. - Č. 12 (2010), s. 12.
- 292.**  
Vďaka, pán profesor! : (k 80-tym narodeninám prof. PhDr. Miroslava Mikuláška, DrSc.) / Július Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 13 (2010), s. 26-27.
- 293.**  
Veda a viera / Pavol Strauss ; pripravil Július Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 13 (2010). - Príloha Listy PS. - Č. 13 (2010), s. 1-16.
- 294.**  
Vinš k narodeninám / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 12 (2010), s. 19.
- 295.**  
Vzájomné zrkadlenie: Pavol Országh Hviezdoslav a Pavol Strauss / Július Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 12 (2010), s. 13-14.
- 296.**  
Za básnikom Rúfusom / Karol Kapeller.  
In: Listy PS. - Č. 12 (2010), s. 16.
- 297.**  
Zobrané literárne a mysliteľské dielo Pavla Straussa : rozhovor s editorom Zobraného literárneho a mysliteľského diela Pavla Straussa prof. Júliusom Paštekom.  
In: Listy PS. - Č. 13 (2010), s. 9-10.
- 2011**
- 298.**  
A čo Paľkov brat? / Juraj Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 18.
- 299.**  
Aká je to úžasná vec...[inc.] / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 17.
- 300.**  
[Báseň] / Pavol Ondřík.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 17.
- 301.**  
Cena Pavla Straussa - Nitra 1. marca 2011 / Pavol Ondřík.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 26-27.
- 302.**  
Ceny Pavla Straussa za rok 2010 rozdane : (Ladislav Burlas, Jozef Bednárík) / Eva Kollárová.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 26.
- 303.**  
Čítajúc Březinu, mysliac na Straussa : (záznamy zo Zapisníka Jula Rybáka).  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 25-26.
- 304.**  
„Človek pre nikoho“ a „Smiešny človek“ / [autor] J. R.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 42-44.
- 305.**  
Ďakovný pozdrav pútnika / Jozef Tóth.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 49.
- 306.**  
Dcérka / Milan Rúfus.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 25.
- 307.**  
Dielo, ktoré nepoznáme / Teodor Križka, Peter Liba.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 13.  
*Poznámka: Obsahuje úryvok z doslovu Teodora Križku ku knihe J. Tótha Dielo. Poézia a úryvok z doslovu Petra Libu ku knihe J. Tótha Posväcovanie.*
- 308.**  
Dodatočné poznámky / [Július Rybák].  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 19.

- 309.**  
Duchovní výchova srdcem / Lumír Ries.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 20-21.
- 310.**  
Dvaja slovanskí konvertiti : (Fiodor Michajlovič Dostojevskij a Pavol Strauss) / [Július Rybák].  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 38-40.
- 311.**  
Dynamika starého a dynamika nového života / Jozef Porubčan.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 5.  
*Poznámka: Pod spoločným názvom K jubilejnému Roku Pavla Straussa (2012).*
- 312.**  
Epilóg k Steskom : (úryvok) / Pavol Országh Hviezdoslav.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 4.
- 313.**  
Horlivosť konvertitu / Martin Koleják.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 10-11.
- 314.**  
Horúce srdce je všetko / Pavol Strauss ; z rôznych diel Pavla Straussa pripravil J. Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011). - Príloha Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 1-16.
- 315.**  
Interview pred 20 rokmi / Karol Kubík, Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 12.
- 316.**  
Ja som ťa povolal : (tomu, ktorého mnohí pokorujú, kým sami nebudú pokorení) / Jozef Tóth.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 12.  
*Poznámka: Pod spoločným názvom Jozef Tóth a Pavol Strauss.*
- 317.**  
Jesenné vrchy nad Kubínom / Milan Rúfus.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 6.
- 318.**  
Josefovi Zvěřinovi : (žalm z Libavy in memoriam) / Jozef Tóth.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 12-13.
- 319.**  
Jozef Tóth a Pavol Strauss : k 85-tym narodeninám Mons. Jozefa Tótha, Dr. h. c. - 20. marec 1925 v Haniske pri Košiciach.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 10-13.
- 320.**  
Jozef Tóth o Pavlovi Straussovi.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 10-11.
- 321.**  
K blahorečeniu Tomáša Munka SJ / [autor] J. R.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 15.
- 322.**  
K jubilejnému Roku Pavla Straussa (2012).  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 4-5.
- 323.**  
K Straussovmu blahorečeniu : dva záznamy zo zápisníka / [autor] (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 14.
- 324.**  
Ke spiritualitě v pedagogice a škole / Lumír Ries.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 32-33.
- 325.**  
Krásou k Tomu, ktorý je Krása sama : (k 90. výročiu Pavla Országh Hviezdoslava) / Júlio Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 13-14.
- 326.**  
„Kto smie ho na odpoveď brať...? / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 7.
- 327.**  
Modlitba / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 11.
- 328.**  
Modlitba za národ / Eva Voskárová.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 26.  
*Poznámka: Záverečná modlitba z knihy Evy Voskárovej V hĺbinách ticha.*
- 329.**  
Modlitba za zvedavých ľudí / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 11.
- 330.**  
Môj list Pavlovi Straussovi / Jozef Šišila.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 11.
- 331.**  
Moje spomienky na MUDr. Pavla Straussa / František Rábek.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 24.
- 332.**  
Mozaika predvečera / Jozef Šišila.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 2.
- 333.**  
MUDr. Pavol Strauss píšuci apoštol dnešného veku : (textový podklad pre literárno-hudobné pásma k Roku Pavla Straussa) / Július Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011). - Príloha Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 1-16.
- 334.**  
Múdri / Jozef Porubčan.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 25 a 26.
- 335.**  
Na ceste do Straussovho sveta / Jarmila Ambrožová.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 26.
- 336.**  
Na návšteve u Pavla Straussa / Pavol Ondřík.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 12.
- 337.**  
Na návšteve u pokrvného svedka detstva, života a konverzie Pavla Straussa / Viliam Ján Gruska.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 28-29.
- 338.**  
Na Straussovom hrobe - / Pavol Ondřík.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 12.

- 339.**  
Návrat k Predhovoru kardinála Tomku / Julo Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 30-31.  
*Poznámka: Obsahuje predhovor kardinála Tomku ku knihe Matthewa Fforda Desocializácia.*
- 340.**  
Nebojme sa o budúcnosť... [inc.] / Ján Pavol II.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 5.  
*Poznámka: Pod spoločným názvom K jubilejnému Roku Pavla Straussa (2012). Úryvok z diela Prekročiť prah nádeje.*
- 341.**  
[Nezdvorilé glosy] / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 7.  
*Poznámka: Pod spoločným názvom Najprv výročie „Herolda svitajúcich časov“.*
- 342.**  
„Nezdvorilé glosy“ Pavla Straussa / Julo Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 18.
- 343.**  
Nová doba / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 6.  
*Poznámka: Zbrané literárne a mysliteľské diela I., s. 202 a 253-254.*
- 344.**  
Nová evanjelizácia / Benedikt XVI.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 6.
- 345.**  
Nový rok 1951 / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 4.
- 346.**  
Nový svet : (úryvok) / Pavol Országh Hviezdoslav.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 5.
- 347.**  
O detstve / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 22.  
*Poznámka: Úryvky z diela Človek pre nikoho.*
- 348.**  
O mocných tohto sveta / Pavol Strauss ; výber textov pripravil Julo Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011). - Príloha Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 1-16.
- 349.**  
O nádeji v beznádeji / Pavol Ondřík.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 24-25.
- 350.**  
O svätosti / Ladislav Hanus.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 9.  
*Poznámka: Úryvky z diela Princípy kresťanskej morálky.*
- 351.**  
O svätosti / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 8.  
*Poznámka: Úryvky z diela Nezdvorilé glosy.*
- 352.**  
O tú cestu po nábreží : (úryvok) / Viliam Turčány.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 3.  
*Poznámka: Pod spoločným názvom V ústrety Roku Pavla Straussa (2012).*
- 353.**  
Objavy, vyznania i „priznania“ / Andrea Eliášová.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 44-46.
- 354.**  
Óda na radosť : (úryvky) / Milan Rúfus.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 17.
- 355.**  
Ohlas na dielo Dr. Pavla Straussa / Mária Spoločníková.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 15-16.
- 356.**  
Ohlas na súborné spisy Dr. Pavla Straussa / Daša Fedorková.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 17.
- 357.**  
Oratio za blahorečenie MUDr. Pavla Straussa / Jozef Tóth.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 5.
- 358.**  
Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 16-17.
- 359.**  
Pavol Strauss a nová evanjelizácia : (pokús o reflexiu, ktorá zostane iba pokusom) / Jozef Tóth.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 3-4.
- 360.**  
Pavol Strauss o Dostojevskom.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 40.
- 361.**  
Pavol Strauss o láske.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 1 obál.
- 362.**  
Pavol Strauss o spiritualite / Pavol Strauss ; zostavil a úvodnú poznámku napísal (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 34-35.
- 363.**  
Ponos : (úryvok) / Pavol Országh Hviezdoslav.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 18.
- 364.**  
Ponos : (úryvok) / Pavol Országh Hviezdoslav.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 49.
- 365.**  
Poslanie verejnosti československej : (úryvok) / P. O. Hviezdoslav.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 25.
- 366.**  
Posol : (prorokovi a poslovi dnešného sveta Pavlovi Straussovi) / Jozef Tóth.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 11.  
*Poznámka: Pod spoločným názvom Jozef Tóth a Pavol Strauss.*
- 367.**  
Poznámky k osobnosti a dielu Jozefa Tótha / Julo Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 14-15.
- 368.**  
Prekvapí nás storočnica Pavla Straussa? : (príhovor na Valnom zhromaždení Spolku Pavla Straussa 24. 9. 2011 v Liptovskom Mikuláši) / Jozef Voskár.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 3.



- 369.**  
Pri hrobe Pavla Mudroňa : (úryvok) / P. O. Hviezdoslav.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 22.
- 370.**  
Prísť, uvidieť, zdokumentovať- / Pavol Ondřík.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 25.
- 371.**  
Prológ : (úryvok) / Pavol Országh Hviezdoslav.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 3.
- 372.**  
Promočná reč MUDr. Pavla Straussa : prednesená na Nemeckej Univerzite v Prahe v júni 1937 / Pavol Strauss ; pripravil Martin Jančuška.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 27.  
*Poznámka: Paralelný text v nemčine a slovenčine.*
- 373.**  
Prvý a posledný / Martin Jančuška.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 9.
- 374.**  
Reminiscencie na môjho otca MUDr. Pavla Straussa / Jozef Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 19-22.
- 375.**  
Rod Kuxovcov z Hýb / Peter Vítek.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 50-51.
- 376.**  
Ruža sveta : (úryvok) / Daniil Andrejev.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 31.
- 377.**  
S úctou a obdivom- / Viliam Judák.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 4.
- 378.**  
Spiritualita a utrpenie : (k stému výročiu narodenia Pavla Straussa) / Martin Kolečák.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 15-17.
- 379.**  
Spomienka Viery Valachovej na Pavla Straussa : Pavol Strauss mi zachránil život / Viera Valachová ; zaznamenal J. Š.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 29.
- 380.**  
Spomienky na starého otca : (obyčajné chvíle s neobyčajným starým otcom) / Katka Nikitin Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 22-23.
- 381.**  
Straussovská evanjelizácia v praxi : Pavol Strauss v (názve) UPC / Anna Paľová.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 6.
- 382.**  
Stretnutie na „via cordis“ profesora Miroslava Mikuláška / Július Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 41-42.
- 383.**  
Súzvuk duší / Eva Trizuljaková.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 6.  
*Poznámka: Pod spoločným názvom Najprv výročie „Herolda svitajúcich časov“. Úryvok z knihy Žasnem nad darmi života.*
- 384.**  
Svet nezdá sa, že k žitiu blahu- / P. O. Hviezdoslav ; poznámka (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 26.
- 385.**  
Tomáš Špidlík o Dostojevskom.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 40.
- 386.**  
Tri reči pamiatke Dostojevského : (úryvok) / Vladimír Solovjov.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 19.
- 387.**  
Uverili sme vám / Jozef Šišila.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 2.
- 388.**  
Úvod pre Hlinkove kázne / Pavol Strauss ; [redakčná úprava] J. R.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 22.
- 389.**  
V službe ducha.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 18.
- 390.**  
V ústrety Roku Pavla Straussa (2012).  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 3.
- 391.**  
V ústrety storočnici / Julo Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 7.
- 392.**  
V ústrety veku spirituality / [Július Rybák].  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 36-37.  
*Poznámka: V príspevku sú použité texty P. O. Hviezdoslava, J. A. Komenského.*
- 393.**  
Valné zhromaždenie Spolku priateľov MUDr. Pavla Straussa v Liptovskom Mikuláši / Lubomír Raši.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 2.
- 394.**  
Variácie o tom istom : (Zobrané literárne a mysliteľské dielo V.) / Pavol Strauss ; úvodná poznámka (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 7-10.
- 395.**  
Veľkého rodáka si uctíme dôstojne / Alexander Slafkovský.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 3.  
*Poznámka: Pod spoločným názvom V ústrety Roku Pavla Straussa (2012).*
- 396.**  
Vnútorňá emigrácia ako produkt totalitných systémov / Mária Bátorová ; úvodná poznámka Július Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 23-24.  
*Poznámka: Uvedené pod názvom Návrat k straussovskej monografii Márie Bátorovej. Krátený text záverečnej kapitoly z monografie Márie Bátorovej Paradoxy Pavla Straussa.*

- 397.**  
Vy, ichž náš ľud tak štedre kŕmi / P. O. Hviezdoslav ; poznámka (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 26.
- 398.**  
Vyznania troch konvertitov.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 13.
- 399.**  
Vyznanie konvertitu Petra : (úryvok z ôsmej kapitoly diela Človek pre nikoho) / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 5-6.
- 400.**  
Vyznanie pamätníka : (príhovor na Valnom zhromaždení Spolku P. S.) / Vladimír Šosták.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 8-9.
- 401.**  
Vzájomné paralely Otakar Březina (13.9.1868-25.3.1929) a Pavol Strauss (30.8.1912-3.6.1994).  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 23-25.
- 402.**  
Z prehistórie Zobraného diela P. S. : (záznamy zo zápisníka) / Julo Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 20-21.
- 403.**  
Z prejavu Jozefa Tótha pri udelení titulu Doctor honoris causa v odbore „katolícka teológia“ na zasadnutí Vedeckej rady Prešovskej univerzity, 26. 10. 2010.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 16.
- 404.**  
Za mládež / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 47.
- 405.**  
Zápisky kresťana : (úryvok) / Lev Tolstoj ; preklad J. R.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 18.
- 406.**  
Zmena sveta skrze zmenu človeka.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 19.
- 407.**  
Znelka o vzťahoch / Viliam Turčány.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 16.
- 408.**  
Zo Zápisníka J. R.  
In: Listy PS. - Č. 15 (2011), s. 26.
- 409.**  
Zo Zdravice Pavlovi Straussovi k osemdesiatke / Kardinál Ján Chryzostom Korec.  
In: Listy PS. - Č. 16-17 (2011), s. 5.
- 410.**  
Žalm na tisícročnú pamiatku vierozvestov sv. Cyrila a Metodeja : (úryvok) / Pavol Országh Hviezdoslav.  
In: Listy PS. - Č. 14 (2011), s. 18.
- 2012**
- 411.**  
Arcibiskup Eduard Nécsey a Pavol Strauss : k 120-temu a k 100-ému výročiu ich narodenia / [pripravil a úvodnú poznámku napísal] (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 6-7.
- 412.**  
Blízky i vzdialený Pavol Strauss : biobibliografická skica / Ludmila Rohoňová.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 41-45.
- 413.**  
Dozrel čas- / Jozef Voskár.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 7.
- 414.**  
Ešte ďalšie Listy PS k jubileu / Jozef Šišila.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 2.
- 415.**  
Eucharistia očami konvertitu / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 30.
- 416.**  
Ex oriente lux : (pozvanie do Komorovského Antológie ruskej náboženskej filozofie / Ján Komorovský [vybral a pripravil] (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 28.
- 417.**  
Formovanie generácie / Pavol Strauss ; [zostavil Július Rybák].  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 15.
- 418.**  
Generační druhovia: jubilanti Pavol Strauss (30.8.1912) a Jozef Kúttník Šmálov (23.11.1912) / [zostavil Július Rybák].  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 14-20.
- 419.**  
Hviezdoslav stále živý / Jozef Kúttník-Šmálov.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 18.
- 420.**  
Ján Letz o P. Straussovi / Ján Letz ; [pripravil a úvodnú poznámku napísal] (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 35.  
*Poznámka: Úryvok z monografie Slovenská kresťanská filozofia 20. storočia a jej perspektívy (Trnava - Krakov, 2010).*
- 421.**  
Jozef Tóth o Pavlovi Straussovi : ako je dobre, keď bratia žijú pospolu- / [zhováral sa] Pavol Ondřík.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 10-11.
- 422.**  
Litánie k smrti („Oroduj za nás!“) / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 13.
- 423.**  
Modlitba za zvedavých ľudí / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 33.
- 424.**  
Môj Liptov / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 14.

- 425.**  
Moje stretnutie s profesorom Komorovským / Julio Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 24-27.
- 426.**  
Na návšteve u Straussovcov / Ladislav Hanus.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 17.
- 427.**  
Na úvod k vzájomnej korešpondencii s Pavlom Straussom : (k 30. výročiu nášho stretnutia) / [autor] (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 47-48.
- 428.**  
O generácii / [z úvah Ladislava Hanusa a Pavla Straussa zostavil Július Rybák].  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 15.
- 429.**  
Objavy, vyznania i „priznania“ / zaznamenala Andrea Eliášová.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 36-37.
- 430.**  
„Pane, keď Ti mnohí plujú do tváre, aj my Ťa zajtra oplujeme?“ / Ladislav Vrábek.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 30.
- 431.**  
Pavol Strauss / [pripravil Július Rybák].  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 5.
- 432.**  
Pavol Strauss a doba novej evanjelizácie / Vladimír Šosták.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 4-5.
- 433.**  
Pavol Strauss a Pravda evanjelia / Štefan Sečka.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 3.
- 434.**  
Pavol Strauss v Malackách / [autor] (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 40-41.
- 435.**  
Peter / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 19-20.
- 436.**  
Pokajanie- / [autor] (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 20.
- 437.**  
Poznámky k Straussovmu „Nežiť a žiť“ / Julio Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 34-35.
- 438.**  
Príjemné prekvapenie k storočnici Pavla Straussa / [autor] (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 46.
- 439.**  
Proroctvá bez ozveny / Pavol Strauss ; pripravil Július Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012). – Príloha Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 1-16.
- 440.**  
Rodné hniezdo / Ladislav Hanus.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 14.
- 441.**  
S Pavlom Straussom v jubilejnom roku 2012 / Julio Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 21-23.
- 442.**  
Spomienka na arcibiskupa ThDr. Eduarda Nécseyu / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 6-7.
- 443.**  
Stretnutie s Pavlom Straussom v Považskej Bystrici / Eva Kaplanová.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 39.
- 444.**  
Sugestívna osobnosť : nad 100. výročím Pavla Straussa (30.8.1911 [1912]-3.6.1994) / Peter Liba.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 31-32.
- 445.**  
Svätosť v živote rehoľníkov a laikov / Martin Kolečák.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 8-9.
- 446.**  
Svet (k dobrému) zmenia len premenení / [pripravil] (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 29.
- 447.**  
Tak sám a sám! : (úryvok) / P. O. Hviezdoslav.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 13.
- 448.**  
Tri záznamy zo zápisníka / [autor] (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 5.
- 449.**  
Trosky spomienok : (úryvok) / Pavol Strauss.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 16-17.
- 450.**  
Vajanskému : (úryvky) / P. O. Hviezdoslav.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 18.
- 451.**  
Vodca zajtrajška / Henri J. M. Nouwen ; [vybral a úvodnú poznámku napísal] (J. R.).  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 32.  
*Poznámka: Úryvky z knihy Ranený uzdravovateľ (Bratislava : Serafin, 1999).*
- 452.**  
Všetky cesty vedú - k Straussovi.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 33.
- 453.**  
Vzájomná korešpondencia / Pavol Strauss, Július Rybák.  
In: Listy PS. - Č. 18-19 (2012), s. 49-59.

**Autorský register****A**

Ambrožová, Jarmila 335  
Andrejev, Daniil Leonidovič 376

**B**

Babál, Marcel 52  
Bárdoš, Edmund Peter 30  
Bátorová, Mária 94, 396  
Bednárová, Kristína 197, 452  
Benedikt XVI., pápež 237, 344  
Blažeková, Iveta 48  
Bloy, Léon 105  
Březina, Otokar 401

**Č**

Červeňák, Andrej 90

**D**

Dambek, Małgorzata 180, 187  
Daniška, Jaroslav 255  
Dubovský, Peter 148

**E**

Elišásová, Andrea 129, 282, 353, 429

**F**

Fedáková, Lubica 45  
Fedorková, Daša 356  
Felix, Jozef 131  
Fillová, Dagmar 45  
Fordinášová, Eva 106, 147, 195

**G**

Gogol', Nikolaj Vasil'jevič 173, 237  
Gregorová, J. 249  
Grinčová, Radka 18  
Gruska, Viliam Ján 337

**H**

Halászová, Brigita 164  
Hanus, Ladislav 119, 134, 291, 350, 426,  
428, 440  
Hulín, Ivan 222  
Hviezdoslav, Pavol Országh 41, 47, 165, 237, 243, 251,  
276, 277, 284, 312, 346,  
363-365, 369, 371, 384,  
392, 397, 410, 447, 450  
Hybenová, Margita 84

**J**

Jacečková, Dana 86  
Ján Pavol II., pápež 340  
Jančuška, Martin 3, 14, 38, 57, 115, 203, 267,  
372, 373  
Jendreková, Júlia 34  
Judák, Viliam 377

**K**

Kalinay, Pavol 242  
Kapeller, Karol 247, 296  
Kaplanová, Eva 443  
Kirill, patriarcha Moskvy a celej Rusi 446  
Koleják, Martin 69, 159, 170, 185, 219, 225,  
226, 230, 253, 313, 378, 445  
Kollárová, Eva 208, 302  
Komenský, Jan Amos 392  
Komorovský, Ján 4, 58, 416  
Korec, Ján Chryzostom 8, 409  
Križka, Teodor 307

Kubík, Jozef 239  
Kubík, Karol 315  
Kútnik Šmálov, Jozef 419

**L**

Leikert, Jozef 16, 162, 211  
Lenčo, Ján 452  
Letz, Ján 141, 154, 420  
Liba, Peter 307, 444  
Lovecký, Pavol 194  
Lustiger, Jean-Marie 398

**M**

Medvecká, Mária 110, 139  
Meň, Aleksandr Vladimirovič 398  
Michalicová, Irena 237  
Mišala, Vladimír 29  
Mráková, Alžbeta B. 12

**N**

Neuwirth, Anton 74  
Nikitin Strauss, Katka 380  
Nouwen, Henri J. M. 451

**O**

Ondřík, Pavol 232, 235, 273, 300, 301,  
336, 338, 349, 370, 421

**P**

Palková, Dana 137, 160  
Paľová, Anna 381  
Passerini, Enzo 452  
Pasternak, Boris Leonidovič 237  
Pašteka, Július 8, 143, 280, 297  
Petranský Ivan A. 202  
Porubčan, Jozef 65, 237, 311, 334  
Puškin, Aleksandr Sergejevič 78

**R**

Rábek, František 331  
Rákošová, Mária 452  
Raši, Lubo 13, 60, 66, 70, 100, 128,  
220, 393  
Raši, Richard 287  
Rašiová, Nina 83  
Ries, Lumír 309, 324  
Rohoňová, Ludmila 412  
Rúfus, Milan 8, 15, 56, 102, 108, 126,  
145, 153, 156, 157, 191,  
193, 201, 205, 223, 229,  
233, 237, 245, 306, 317, 354  
Rybák, Július 2, 9, 19, 25, 33, 35, 36, 39,  
44, 50-53, 55, 67, 70, 72, 78,  
96, 99, 109, 112-114, 116,  
118, 125, 132, 135, 139,  
140, 142, 150, 151,  
155, 158, 164, 167, 173,  
175-179, 183-186, 188,  
192, 200, 219, 224, 227,  
234, 241, 246, 250, 252,  
257, 258, 260, 267, 271,  
275, 279, 283, 289, 292,  
293, 295, 303, 304, 308,  
310, 314, 321, 323, 325,  
333, 339, 342, 348, 367,  
382, 384, 388, 391, 392,  
394, 396, 397, 402, 405,  
406, 408, 411, 416-418,  
420, 425, 427, 428, 431,  
434, 436-439, 441, 446,  
448, 451, 453

<b>S</b>	
Sečka, Štefan	433
Silan, Janko	46, 81
Slafkovský, Alexander	395
Sočufka, František	97
Solovjov, Vladimir Sergejevič	386
Spoločníková, Mária	181, 355
Srholec, Anton	59
Stanček, Lubomír	133
Strauss, Jozef	255, 374
Strauss, Juraj	37, 40, 96, 98, 122, 172, 298
Strauss, Pavol	1, 10, 17, 22, 25, 32, 35, 39, 43, 49, 51, 53, 54, 61-64, 68, 71, 75, 77, 79, 80, 85, 89, 92, 95, 99, 101, 103, 104, 112, 117, 118, 120, 123, 125, 127, 136, 139, 146, 149, 163, 175-179, 184, 185, 188, 189, 192, 199, 212, 214-216, 219, 221, 224, 227, 228, 236, 246, 248, 257, 262, 267, 269, 270, 288, 293, 294, 299, 314, 315, 326, 327, 329, 341, 343, 345, 347, 348, 351, 358, 360-362, 372, 394, 398, 399, 401, 404, 406, 415, 417, 418, 422-424, 431, 435, 439, 442, 449, 453
Straussová, Mária	86
Straussová, Zuzana	27
Strmeň, Karol	213, 218
Suchotina-Tolstaja, Tat'jana L'vovna	258
Sýkora, František	111
<b>Š</b>	
Šerý, Vladimír	42
Šišla, Jozef	88, 121, 152, 168, 171, 207, 259, 330, 332, 387, 414
Šmelková, Anna	182
Šosták, Vladimír	5, 7, 23, 87, 400, 432
Špidlík, Tomáš	385
<b>T</b>	
Tedla, Ján	240, 261
Tolstoj, Aleksej Nikolajevič	405
Tomko, Jozef	339
Tóth, Jozef	73, 76, 138, 161, 169, 217, 244, 254, 256, 263, 278, 290, 305, 316, 318, 320, 357, 359, 366, 403, 421
Trizuljaková, Eva	383
Trösterová, Zdeňka	264, 266, 285
Turčány, Viliam	196, 198, 210, 238, 352, 407
<b>V</b>	
Valachová, Viera	379
Valent, Štefan	24
Vítek, Peter	204, 231, 265, 375
Voskár, Jozef	130, 272, 274, 368, 413
Voskárová, Eva	21, 91, 107, 144, 174, 209, 328
Vrábel, Ladislav	430
<b>W</b>	
Wlachovský, Karol	26
<b>Ž</b>	
Žilka, Tibor	6, 26

## Predmetový / tematický register

<b>A</b>	
aforizmy	53, 184
Anslo, Imrich, z. 1953	52
antológie	416
autobiografické spomienky	32, 71, 85, 347, 449
autobiografie	103
<b>B</b>	
básne v próze	104
Batthyány-Strattmann, László, bl., 1870-1931	164
beatifikácia	113, 183, 282, 321, 323, 357
Bednárík, Jozef, 1947-	301, 302
Benedikt XVI., pápež, 1927-	237
Beniak, Valentín, 1894-1973	223
Berdjajev, Nikolaj Aleksandrovič, 1874-1948. Sebapoznanie	19, 44
blahorečenie p. beatifikácia	
Bloy, Léon, 1846-1917	308
Boldišová, Emília, 1954-2003	55
bolesť	105, 120, 219, 237, 256
Březina, Otokar, 1868-1929	303, 401
budúcnostný (lexéma)	135
Burlas, Ladislav, 1927-	301, 302
bytie	123
<b>C</b>	
Cena Fra Angelica	206
Cena Pavla Straussa	16, 162, 166, 168, 211, 301, 302
Cipár, Miroslav, 1935-	211
cirkevné provincie	189, 193
<b>Č</b>	
Čechov, Anton Pavlovič, 1860-1904	260, 289
české básne	266, 285
čestné doktoráty	140, 146, 155, 156, 280, 403
človek	105, 120, 123, 246
človek a spoločnosť	107, 123, 228, 267, 311, 340, 406, 439, 446
<b>D</b>	
Daniška, Jaroslav, 1977-	255
dedikačné básne	22, 37, 73, 126, 137, 153, 157, 160, 187, 191, 196, 198, 210, 217, 229, 233, 234, 273, 278, 284, 296, 318, 338, 366, 369, 450
denníkové zápisky	12, 197, 200, 228, 258, 348, 441, 448
denníky	12, 197, 258, 348, 441, 448
deti	309
detstvo	347
Doctor honoris causa	140, 146, 155, 156, 280, 403
Domaracká, Matilda	38
Dostojevskij, Fëdor Michajlovič, 1821-1881	310, 360, 385, 386
Dostojevskij, Fëdor Michajlovič, 1821-1881. Smiešny človek	304
Dubovský, Peter, 1921-2008	148
duchovná výchova	309
duchovnosť p. spiritualita	

<b>E</b>			124, 125, 139, 176, 177,
ekumenizmus	4		178, 215, 216, 249, 252,
eseje	1, 12, 17, 25, 32, 35, 43,		255, 271, 373, 408, 425, 453
	49, 51, 61, 62, 64, 75,	Korytnica (Slovensko)	268
	77, 79, 89, 95, 99, 101,	Kostol sv. Petra a Pavla (Nitra, Slovensko)	370
	104, 105, 118, 175, 179,	Košice (Slovensko)	93
	185, 199, 224,	Kožár, Jozef, 1878-1957	48
	248, 262, 269, 293, 315	kresťania	230
estetická výchova	208	kresťanská etika	190
estetika	12	kresťanská filozofia	45, 138, 159, 420
etika	12, 45	kresťanská kultúra	267, 279
eucharistia	415	kresťanská morálka	350, 351
Európa	118	kresťanská viera	4, 38, 51, 64, 97, 105, 159, 170,
evanjelizácia	339, 343, 344, 359, 432,		173, 179, 185, 199,
	433, 448		262, 299, 311, 340, 388, 405,
			432, 433, 439, 448
<b>F</b>		kresťanstvo	6, 38, 64, 105, 107, 118, 120,
Felix, Jozef, 1913-1977	112, 198		122, 138, 172, 173, 187,
Fforde, Matthew. Desocializácia	339		193, 230, 262, 299, 388, 405
filozofia	45	kresťanstvo a kultúra	118, 270
filozofické myslenie	167	kresťanstvo a spoločnosť	118, 270
Florenskij, Pavel A., 1882-1937	167	krst	51, 85, 122
		kultúra	118, 267, 270
<b>G</b>		kultúra a spoločnosť	339
genealógia	204, 231, 265, 375	Kútňík Šmálov, Jozef, 1912-1982	418, 436, 440
generácie	417, 428	Kux (rod)	375
Gogol', Nikolaj Vasil'jevič, 1809-1852	173, 237		
gotické sochárstvo	438	<b>L</b>	
Gregorová, J.	249	láska	190, 361
Gymnázium (Lipany, Slovensko)	18, 31	láska k Bohu	170
Gymnázium sv. Františka Assiského (Malacky, Slovensko)	434	lekári	127, 150
		Lipany (Slovensko)	18, 31
<b>H</b>		Liptov (Slovensko)	424, 440
Hammel, Pavol, 1948-	211	Liptovský Mikuláš (Slovensko)	13, 231, 265, 272, 393, 395
Hanus, Ladislav, 1907-1994	111, 114, 119, 128, 154	Listy PS (časopis)	66, 168, 207, 332, 414
holokaust, 1939-1945	30, 65, 202, 203	literárna kritika	283, 326
homílie	349	literárna tvorba	2, 6
Horský, Pavol, 1924-1995	52	literárny jazyk	135, 186, 241
Hrib, Štefan, 1965-	283	ľudský život	199
hudba	25, 264, 266, 285	ľudstvo	120
Hviezdoslav, Pavol Országh, 1849-1921	210, 237, 244, 250, 295,	Lustiger, Jean-Marie, 1926-2007	398
	325, 341, 383,		
	384, 392, 419	<b>M</b>	
Hybe (Slovensko)	375	Malacky (Slovensko)	434
<b>CH</b>		manželstvo	43, 49, 79, 190
Chovan, Juraj, 1931-	443	medicína	23, 53, 62, 63, 222, 247
		medicínsky výskum	247
<b>J</b>		meditácie	80, 127, 150, 327-329, 334, 357,
jezuiti	65, 202, 203		388, 404, 422, 423
Ježiš Kristus	6, 97, 179, 263	meditatívne básne	143, 192, 213, 218, 254, 316
Judák, Viliam, 1957-. Vo všetkom láska	413	Medvecká, Mária, 1914-1987	109, 110, 139, 149
		Meň, Aleksandr Vladimirovič, 1935-1990	398
<b>K</b>		Míchalicová, Irena	237
katolicizmus	87	Mikulášek, Miroslav, 1930-. Umění interpretace „Techné herme- neutiké“	292
Katolícka cirkev	97, 189, 193	Mikulášek, Miroslav, 1930-. Via cordis: ars interpretationis her- meneuticae	382
Katolícka moderna (literárne hnutie)	449	mládež	404
Katolícka univerzita (Ružomberok, Slovensko)	280	modernizmus	339
kázne	159	modlitby	80, 127, 150, 327-329, 357, 404,
Kirill, patriarcha Moskvy a celej Rusi, 1946-	446		422, 423
kňazstvo	212, 213, 235, 269, 290	morálka	107
Kolakovič-Pogljajen, Tomislav, 1906-1992	50, 58	Mudroň, Pavol, 1835-1914	369
kolokviá	272	múdroseň	184
Komenský, Jan Amos, 1592-1670	392	Munk, František, 1895-1945	373
Komorovský, Ján, 1924-2012	425	Munk (rod)	30, 65, 202, 203
Koreszka, Július, 1895-1958	22	Munk, Tomáš, 1924-1945	65, 202, 203, 321
korešpondencia	54, 55, 91, 92, 96, 110,		

Munková, Gizela, z. 1945	373	ruská náboženská filozofia	416
Múzeum Janka Kráľa (Liptovský Mikuláš, Slovensko)	182, 207	ruské básne	78
<b>N</b>		ruské eseje	376
náboženský filozofi	416	ruskí filozofi	19, 44
náboženský konvertiti	54, 115, 122, 172, 202, 203, 255, 310, 313, 398, 415	Ružomberok (Slovensko)	30
náboženské konverzie	54, 115, 122, 172, 255, 310, 313, 398, 415	Rybák, Július, 1933-	36, 96, 124, 176, 178, 215, 216, 252, 271, 408, 427, 441, 443, 453
náboženstvo	4	Rybák, Július, 1933-. V dotyku s Pavlom Straussom	197
národ	417, 428	<b>S</b>	
Nécsey, Eduard, 1892-1968	411, 413, 442	samota	260
Nemecká univerzita (Praha, Česko)	372	sentencie	116, 117
nemeckí filozofi	141	Sereď (Slovensko)	30
Nemocnica Milosrdných bratov (Skalica, Slovensko)	59, 71, 82, 247	Silan, Janko, 1914-1984	35, 46, 83, 84
Neuwirth, Anton, 1921-2004	115	Skalica (Slovensko)	59, 71, 82
Nežná revolúcia, 1989	225, 228, 232	sloboda	214, 226, 246
Nouwen, Henri J. M., 1932-1996	451	sloboda prejavu	446
<b>O</b>		slovenská poézia	307
odborné publikácie	171	slovenské básne	15, 22, 37, 39, 41, 47, 68, 73, 81, 108, 120, 137, 143, 147, 153, 157, 160, 161, 163, 165, 187, 191, 192, 195, 196, 198, 201, 210, 213, 217, 218, 229, 233, 234, 238, 243, 251, 254, 273, 276, 277, 278, 284, 290, 296, 300, 305, 306, 312, 316, 317, 318, 338, 346, 352, 354, 363, 364-366, 369, 371, 384, 397, 407, 410, 447, 450
odborné podujatia	171	Slovenské národné povstanie, 1944	268
odpustenie	263	Sokol, Koloman, 1902-2003	153
odvrat (lexéma)	186	Spoločníková, Mária, 1926-. Corpus Christi	438
opytovacie vety	241	Spolok priateľov MUDr. Pavla Straussa (Slovensko)	3, 11, 13, 14, 60, 100, 168, 171, 207, 332, 393
oslavy	253	spiritualita	324, 362, 378, 417, 439, 451
osobné knižnice	182	strach	170
<b>P</b>		Strauss, Jozef, 1949-	374, 443
Pasternak, Boris Leonidovič, 1890-1960	237	Strauss, Juraj, 1917-	40, 42, 92, 95, 122, 148, 298, 337
Pašteka, Július, 1924-	271, 280, 297	Strauss, Pavol, 1912-1994	1-453
Pavol, sv., 10?-67	244	Strauss, Pavol, 1912-1994. Človek pre nikoho	7, 19, 304
pedagogika	324	Strauss, Pavol, 1912-1994. Kroky ducha	116
Petranský, Ivan A., 1976-. Život pod hviezdou	202, 203	Strauss, Pavol, 1912-1994. Kvety z popola	174
Picard, Max, 1888-1965	141, 158	Strauss, Pavol, 1912-1994. Modlitba za lekárov	150
pokora	220	Strauss, Pavol, 1912-1994. Mozaika nádeje	129
Porubčan, Jozef, 1925-1998	237, 283, 408	Strauss, Pavol, 1912-1994. Nezdvorilé glosy	308, 342
Považská knižnica (Považská Bystrica, Slovensko)	443	Strauss, Pavol, 1912-1994. Nežiť a žiť	437
poznanie	185	Strauss, Pavol, 1912-1994. Sme mocnejší než čas	95
pravda	185, 226	Strauss, Pavol, 1912-1994. Torzo ticha	144
Prešovská univerzita (Prešov, Slovensko)	403	Strauss, Pavol, 1912-1994. Zákruty bez ciest	91
prívrat (lexéma)	186	Strauss, Pavol, 1912-1994. Zápisky diletanta	131
promočné prejavy	146, 156, 280, 372, 403	Strauss (rod)	204, 231, 265
publikačná činnosť	222	Straussová, Mária, 1910-2007	43, 49, 68, 79, 86, 294
<b>R</b>		Suchotina-Tolstaja, Tat'jana	
Rad Ľudovíta Štúra I. triedy in memoriam	259, 286, 287	Ľ'ovovna, 1864-1950	258
Rádio Lumen (Banská Bystrica, Slovensko)	129	svätci	230
Raší, Lubomír. Requiem	28	svätosť	230, 350, 351, 445
rehoľníci	445	svedomie	220
rehoľný život	445	Sýkora, František, 1922-2008	125, 177
reflexie	116, 117	sympóziá	18, 31
reflexívne básne	39, 143, 147, 192, 198, 201		
Ries, Lumír, 1929-	392		
rodina	309		
Rok Pavla Straussa (2012 : Slovensko)	322, 332, 368, 390, 391, 395, 414		
rozhlasové čítanie	129		
Rúfus, Milan, 1928-2009	26, 124, 140, 145, 152, 156, 200, 205, 217, 237, 275, 283, 296		
Rúfus, Milan, 1928-2009. Rekviem za Pavla Straussa a za nás	28		
Rumanský, Igor, 1946-2006	121, 126, 157		

<b>Š</b>		
Špidlík, Tomáš, 1919-2010	281, 385	
Štraus, Adolf, 1847-1935	204	
Štraus, Izidor, 1881-1945	265	
Štraus, Marek, 1802-1905	231	
Šuppa, Jozef, 1951-. Láska ku Kristovi až do zabudnutia seba samého	321	
švajčiarski filozofi	141	

<b>T</b>		
Tolstoj, Lev Nikolajevič, 1828-1910		258
Tomko, Jozef, 1924-	339	
Tóth, Jozef, 1925-	319, 320, 367, 403, 421	
Tóth, Jozef, 1925-. Dielo. Poézia	307	
Tóth, Jozef, 1925-. Posväcovanie	307	

<b>U</b>		
umenie	136, 220, 221	
umenie a náboženstvo	291	
Univerzita Pavla Jozefa Šafárika (Košice, Slovensko)	140, 146, 155, 156	
Univerzitné pastoračné centrum Pavla Straussa (Nitra, Slovensko)	381	
utrpenie	219, 237, 256, 378	

<b>V</b>		
Vajanský, Svetozár Hurban, 1847-1916	284, 450	
Valach, Gustáv, 1921-2002	229, 379	
Valachová, Viera, 1923-	379	
veda a viera	293	
Verbum (časopis)	76	
vydavateľská činnosť	2	
vzdelávanie	324	

<b>W</b>		
Wust, Peter, 1884-1940	141, 158	
<b>Z</b>		
zobrané spisy	259, 297, 332, 355, 356, 387, 389, 402	
Zvěřina, Josef, 1913-1990	318	
<b>Ž</b>		
žalmy	161	
Židia	30, 65, 202, 203	
život a smrť	422	

### Zoznam čísel časopisu Listy PS vydaných v rokoch 2004-2012

Listy PS. – Č. 1 (2004)
Listy PS. – Č. 2 (2005)
Listy PS. – Č. 3 (2006)
Listy PS. – Č. 4 (2006)
Listy PS. – Č. 5 (2006)
Listy PS. – Č. 6 (2007)
Listy PS. – Č. 7 (2007)
Listy PS. – Č. 8 (2008)
Listy PS. – Č. 9 (2008)
Listy PS. – Č. 10 (2009)
Listy PS. – Č. 11 (2009)
Listy PS. – Č. 12 (2010)
Listy PS. – Č. 13 (2010)
Listy PS. – Č. 14 (2011)
Listy PS. – Č. 15 (2011)
Listy PS. – Č. 16-17 (2011)
Listy PS. – Č. 18-19 (2012)

## Zobrané literárne a mysliteľské diela I. - X.

Národný poklad Slovenska





# PAVOL STRAUSS – ČLOVEK PRE NIKOHO – ČLOVEK PRE VŠETKÝCH

Mgr. Iveta Blažeková Múzeum Janka Kráľa v Liptovskom Mikuláši

Múzeum Janka Kráľa v Liptovskom Mikuláši svojím výstavným programom pravidelne prezentuje významných mikulášskych rodákov, jednotlivé osobnosti i celé tunajšie rodiny. Tak to bolo aj pri storočnici lekára a spisovateľa Pavla Straussa. Ideu výstavy o jeho živote a diele sme prvýkrát predstavili v septembri 2011 na valnom zhromaždení Spolku priateľov MUDr. Pavla Straussa. Každoročne sa koná na pôde múzea. Mikulášanom i návštevníkom mesta sme chceli predstaviť originálneho človeka, s menom ktorého sa možno bližšie nestretli, ale jeho podobu poznajú z pamätnej tabule na priečelí múzea (pôvodného kuxovsko-straussovského domu). Výstava *Pavol Strauss – človek pre nikoho – človek pre všetkých* bola vo výstavnej sieni inštalovaná od 17. novembra 2012 do 9. januára 2013. Za ten čas ju videlo 219 návštevníkov. Propagovali sme ju na webových stránkach Múzea Janka Kráľa, mesta Liptovský Mikuláš, aj prostredníctvom regionálnej televízie Liptov.

Výstava vznikala v spolupráci s členmi spolku. Prípravné práce značne uľahčila a urýchlila e-mailová komunikácia, veď správy sme si vymenili aj viackrát za deň. V prvom rade sme oslovili rodinu MUDr. Jozefa Straussa. Spolu s manželkou MUDr. Zuzanou Straussovou ochotne súhlasili so zapožičaním fotografií i predmetov z otcovej pozostalosti. S ich prevozom z Nitry do Mikuláša a späť veľmi pomohol pán farár Mgr. Pavol Ondřík z Kluknavy. Porozumenie sme našli aj u PhDr. Lubomíra Rašiho. Požičal nám fotografie z činnosti spolku, výročné správy mikulášskeho gymnázia, v ktorých sa spomínajú aktivity študenta Pavla Straussa, a chýbajúce čísla časopisu Listy PS. Zo Slovenskej národnej knižnice v Martine sme objednali články Pavla Straussa uverejnené v odbornej tlači, aj príspevky o ňom a literárnom diele z Katolíckych novín a časopisu Zrno. Od kolegov zo Záhorského múzea v Skalici sme získali dobové fotografie tamojšej nemocnice, spojenej s desaťročným pôsobením Pavla Straussa. Tak sa postupne rodil scenár výstavy. Jej názov nakoniec vyplynul z titulu Straussovej autobiografie *Človek pre nikoho*.

Hotové texty láskavo posúdil prof. PhDr. Július Rybák. Spočiatku sme si telefonovali a dvakrát aj osobne stretli v Liptovskom Mikuláši. Okrem dobrých rád priniesol aj viacero vzácných foto-

grafií. K scenáru sa vyjadril aj MUDr. Martin Jančuška a tiež prispel zaujímavým dokumentom. Do múzea zaslal lístok, zrejme posledný odkaz Pavla Straussa, krstnej mame Gizele Munkovej z augusta 1944. Tento dokument podnietil úvahu zaradiť na výstavu samostatný panel venovaný Munkovcom. Pôvodne nebola k dispozícii žiadna zo spoločných fotografií, uverejnených v knihe Ivana Petranského *Život pod hviezdou, o osudoch Tomáša Dezidera Munka*.

Straussovci ich poskytli pre proces blahořečenia Tomáša a Františka Munkovcov, ktorý v septembri 2011 iniciovala Spoločnosť Ježišova. Po opätovnej komunikácii s pani Zuzanou Straussovou a prostredníctvom pána Františka Mikloška nám bratislavskí jezuiti skeny týchto fotografií dali k dispozícii. A tak mohli byť určujúce vzťahy Pavla Straussa s rodinou Munkovcov prezentované širšie.

V múzeu sa postupne zhromaždila zbierka vzácných predmetov: 180 kusov rodinných a pracovných fotografií Pavla Straussa z rokov 1913 – 1997, jeho vysokoškolský diplom z Prahy, prvé básnické zbierky písané po nemecky, rukopisný zápisník, drobné náboženské predmety, lekárske pečiatky a vizitky, rôzne legítimácie, pozdravné listy priateľov k osemdesiatke Pavla Straussa, čestné občianstvo mesta Skalica a Nitra, vysoké štátne vyznamenanie, ale aj podobizeň Pavla Straussa (olejomalba od autora Milana Kleňa). Všetky fotografie a predmety sme skenovali alebo fotografovali, teda

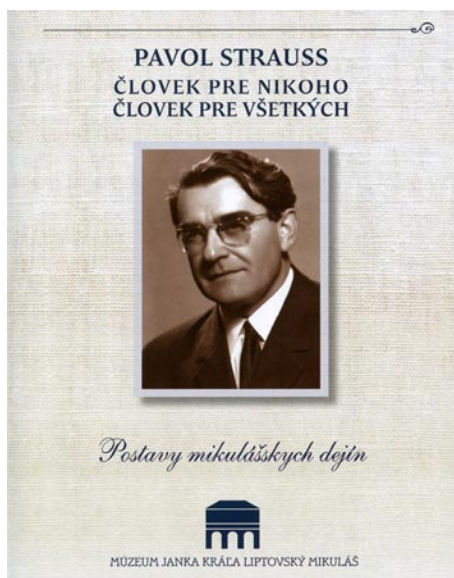


• Zľava: Ružena Antolová, Jozef Šišila, Alexander Slafkovský, Zuzana Nemcová, Iveta Blažeková

digitalizovali, nielen pre potreby výstavy, ale aj do zbierkového a archívneho fondu múzea. Definitívna podoba výstavných panelov sa rodila pri počítačoch, najprv v múzeu a potom v mikulášskej firme Grafon creative team, v spolupráci s pani Naďou Bělkovou. K výstave sme pripravili aj rovnomenný katalóg *Pavol Strauss – človek pre nikoho – človek pre všetkých*. Je tlačenou podobou výstavy s identickými textami, ale rozšírenou ponukou fotografií. Vyšiel ako štvrtá publikácia v edícii *Postavy mikulášskych dejín*.

Výstavu sme slávnostne otvorili v sobotu 17. novembra 2012, symbolicky v čase štátneho sviatku Dňa boja za slobodu a demokraciu. Bol to aj deň osláv Straussovej storočnice, ktoré pripravilo mesto Liptovský Mikuláš v spolupráci so Spolkom priateľov MUDr. Pavla Straussa a Múzeom Janka Kráľa. Výstavná sieň doslova praskala vo švíkoch. Do Liptovského Mikuláša pricestovali členovia Spolku priateľov MUDr. Pavla Straussa z celého Slovenska, prišli i domáci priaznivci. Prví zvedaví návštevníci si výstavu prezreli ešte pred oficiálnym otvorením, pretože do šestnástej hodiny sa nemohli zdržať. Napočítali sme okolo stovky účastníkov, do návštevnéj knihy sa ich podpísalo sedemdesiatšesť. Boli medzi nimi aj predstavitelia spolku: prof. Július Rybák s rodinou, MUDr. Martin Jančuška, PhDr. Lubomír Raši, Ing. Jozef Šišila, manželka Tibor a Marta Žilkovci, Pavol Ondřík. Prítomnosť Františka Mikloška využil redaktor televízie Liptov a pripravil s ním rozhovor, priamo vo vystavnom kresle Pavla Straussa.

Prítomných na vernisáži privítala zástupkyňa riaditeľa múzea Mgr. Zuzana Nemcová. Autorka výstavy Mgr. Iveta Blažeková vo svojom príhovore na úvod





konštatovala: „Otvárame dnes výstavu k storočnici mikulášskeho rodáka, lekára a spisovateľa Pavla Straussa, ktorý sa celé roky cítil ako človek pre nikoho a tak nazval aj svoju autobiografiu. Nádejame sa, že nastal čas, aby sa Pavol Strauss mohol stať človekom pre všetkých. Jeho príkladný život, literárne dielo a humanistické poslanstvo si to istotne zaslúžia. Na druhej strane si uvedomujeme, povedané s básnikom Milanom Rúfusom, že Straussov spôsob videnia, myslenia i tvarovanie videného a poznaného je u nás ojedinelý a kladie i na čitateľa vysoké nároky. Je to oriešok, ktorý treba lúskat', spôsob myslenia, do ktorého sa treba vžiť. Ale vynaložená námaha stojí za to.“ Poďakovala za nezištnú pomoc všetkým zainteresovaným a zároveň vyjadrila ľútosť, že práve prof. Július Rybák, znalec a neúnavnej propagátor Straussovho diela sa pri tejto príležitosti vzdal príhovoru. Sprostredkoval však pozdrav MUDr. Juraja Straussa z Prahy, mladšieho brata Pavla Straussa. Prečítala ho pracovníčka múzea Bc. Ružena Antolová. V jej podaní Juraj Strauss zaspomínal na roky prežité s bratom v Liptovskom Mikuláši, v dome, ktorý dnes patrí Múzeu Janka Kráľa. Za Spolok priateľov MUDr. Pavla Straussa prehovoril Ing. Jozef Šišila, za mesto Liptovský Mikuláš primátor MUDr. Alexander Slafkovský. V mene spišského biskupa Štefana Sečku prítomných pozdravil generálny vikár spišského biskupstva prof. Anton Tyrol, pred rokmi dekan rímsko-katolíckej farnosti v Liptovskom Mikuláši. Na záver vystúpil MUDr. Jozef Strauss. Vyjadril úprimnú radosť z vydarenej výstavy a múzeu poďakoval za dôstojnú prezentáciu života a diela jeho otca. To sa už rozprúdili rozhovory pri čaši vína, kým nenastal čas prejsť do neďalekého Domu kultúry na slávnostný koncert Pocta Pavlovi Straussovi.

Vráťme sa však do výstavnej siene, aby sme si výstavu prezreli. Pred nami defilujú texty, čiernobiele i farebné fo-

tografie a predmety vypovedajúce o životných osudoch, lekárskej praxi a literárnej tvorbe Pavla Straussa. Každý z trinástich panelov dokumentuje určitú životnú etapu - rodinné korene a detstvo, študentské roky na mikulášskom gymnáziu, univerzitné štúdiá vo Viedni a Prahe, vojnové utrpenie a konverziu, pôsobenie v Ružomberku, Mikuláši, Bratislave, Skalici a Nitre. Návštevník spozná Pavla Straussa ako vzdelaného, hlbavého človeka, vynikajúceho lekára, básnika, spisovateľa, prekladateľa, hudobníka, ale aj manžela, otca a starého otca, v neposlednom rade ako dobrého priateľa viacerých slovenských osobností. V závere sa stretne s aktivitami ľudí, ktorí sa po Straussovej smrti snažia zachovať poslanstvo tejto originálnej osobnosti slovenskej literatúry a kresťanskej kultúry prostredníctvom Spolku priateľov MUDr. Pavla Straussa.

Výstava začína **KALENDÁRIOM ŽIVOTA** Pavla Straussa. Ohraničené dátumami 30. august 1912 – 3. jún 1994 predstavuje dôležité životného udalosti. Dva nasledujúce panely s názvom **RODINNÉ KORENE** uvádza Straussova myšlienka: „Intenzívne som zrástol s rodným Liptovom s tou milou a nádhernou scenériou vrchov, hôr, Váhu a s ľuďmi. Ani prívaly života a čias nepodmyli tieto korene. Každý nemá to šťastie, že sa narodí na Liptove. Kto to šťastie mal, je opuncovaný pohľadom od Poludnice po Baranec, Kriváň a z druhej strany po Choč. A to nielen pohľad vonkajší, ale i vnútorný. Veď z kolkých nadaných Liptákov to vytrysklo - z Plávku, Rúfusa, Alexyho a iných.“ Spoznávame podobu matky Vilmy Straussovej, rod. Kuxovej a otca JUDr. Izidora Straussa. Na storočných fotografiách vidíme malého Paľka, i s milovanou matkou, v ateliéroch mikulášskych fotografov Gustáva Kráľa a Michala Hegedüsa. Milé sú aj dve podobizne s mladším bratom Jurajom, v detstvom i seniorskom veku. Nikdy sa netajili, že ich spájal hlboký bratský vzťah. Je zaujímavé, že v oboch

mikulášskych domoch, kde Pavol Strauss rástol, sú dnes múzea. Jeho rodný, tzv. bohušovský dom na Ulici 1. mája č. 36 patrí Slovenskému múzeu ochrany prírody a jaskyniarstva. Žil tu do svojich jedenástich rokov. Potom sa Straussovci presťahovali do matkinho rodičovského domu na mikulášskom námestí. Tu, oproti katolíckemu kostolu, v susedstve prvého stoličného domu, prežil malý Pavol aj prvé roky života, kým bol jeho otec počas prvej svetovej vojny narukovaný v Boke Kotorskej. Preto je dnes na priecheli budovy inštalovaná pamätná tabuľa s menom MUDr. Pavla Straussa. V roku 1965 Straussovci dom predali mestskému národnému výboru pre potreby Múzea Janka Kráľa. Za múzeom dodnes stojí vysokánsky, rozložitý gaštan, pod ktorým sa gymnazista i vysokoškolák Pavol učil.

Panel **NA MIKULÁŠSKOM GYMNAZIU** ukazuje obe školy, ktoré Pavol Strauss v Mikuláši navštevoval. V židovskej ľudovej škole, stála na dnešnej Holleho ulici pred synagógou, mal slovenskú učiteľku i veľa kresťanských spolužiakov. Na ďalšej fotografii vidíme mladučkého Pavla na výlete vo Vysokých Tatrách s otcom Izidorom Straussom a mikulášskym právnikom Júliusom Herzkom. Z čias štúdiá na Štátnom reálnom gymnáziu M. M. Hodžu sa zachovala klasická školská fotografia so spolužiakmi s triednym profesorom Bohumirom Majerom z roku 1930, teda rok pred maturitou. Atmosféru študentských čias dotvárajú Straussove spomienky na profesorský zbor z knihy Človek pre nikoho.

V Prahe prežil Pavol Strauss **UNIVERZITNÉ ŠTÚDIÁ**, absolvoval vojenskú prezenčnú službu, etabloval sa ako básnik. Dozrel ľudsky i umelecky. Z tohto obdobia sme vybrali štyri fotografie. Jedna z nich poukazuje na Straussov blízky vzťah k pacientom. Mladý medik v bielom plášti sedí na nemocničnej posteli a



## Ukážky panelov z výstavy

### NA MIKULÁŠSKOM GYMNÁZIU (1922 – 1931)



Zidovská ľudová škola stála na dnešnej Hlohovej ulici, pred synagógou. Pavol Strauss spomínal, že mal slovenskú učiteľku i veľa kresťanských spolužiakov.



Budova štátneho reálneho gymnázia Michala M. Hodžu v Liptovskom Sv. Mikuláši.



So spolužiakmi a triednym profesorom Bohumírom Majerom v roku 1930, rok pred maturitou. Pavol Strauss v hornom rade druhý sprava.



Po štyroch rokoch strávených v laviciach židovskej ľudovej školy sa Pavol Strauss stal gymnazistom. Desiatročný začal v roku 1922 navštevovať mikulášske štátne reálne gymnázium Michala M. Hodžu. Prvé roky študoval s vyznamenaním. Blízke mu boli sobotňajšie stretnutia gymnaziálneho Hodžovho samovzdelávacieho krúžku. Tu sa spoznal s Andrejom Plávkom, Milanom Pišútom, Dušanom Pálkom a najbližšími priateľmi tých čias, huslistom Ervínom Smatekom a maliarom Eugenom Nevanom. Vela čítali, diskutovali, muzicurovali, vystupovali na školských slávnostiach, Strauss za klavírom.

Vnímavý a citlivý chlapec si od dvanástich rokov písal denník. Vyrovnával sa tak so smrťou starého otca Bartolomeja Kuxa i matčinou chorobou. Už vtedy mali jeho citovo sfarbené zápisky filozofický rozmer. Pocity osamotenosti a prázdnoty prekonával aj prostredníctvom hudby a literatúry. Patrili neodmysliteľne k jeho životu. V Mikuláši mu neunikol žiaden významný koncert. Keďže rovnako dobre ovládal nemčinu i slovenčinu, v origináli študoval diela nemeckých klasikov Schillera, Goetheho, Heineho a filozofov Lessinga, Kanta, Nietzscheho. Zvlášť si obľúbil básnika Rilkeho. Písal aj prvé básne a skeče. Posledné dva roky gymnaziálneho štúdia sa Pavol Strauss zaoberal marxizmom a prikláňal sa ku komunizmu. Keď v júni 1931 zmaturoval, rozhodol sa pre štúdium medicíny, hoci uvažoval aj o filozofii a práve.

Spomienky Pavla Straussa na profesorov mikulášskeho gymnázia: „V prvých triedach bol najmarkantnejšími postavami pán farár Madera, pán senior Seniel. Nezabudnuteľná je postava profesora Volneho, vysoká postava ako vystrúhaná zo Simplissima, s dlhým krkom, na ktorý by boli pasovali vtedajšie tréne manšety namiesto golfa. Prísný, ale dobrý matematik bol profesor Klunga, ten nám po behtarých vykrácal bokobriady so slovami: „Chlapci, syn môj, vi si viňa nepodarená.“ Milúcky bol pán profesor Ján Volko-Starohorský, odučený obdivovateľ prírody. Vynikajúci pedagóg bol pán profesor Mach, človek útleho tela. Jeho výklad fyziky sme vždy dychtivo očakávali. Už v tom čase nás obzobomoval s možnosťami atomistiky.“

V hornom rade zľava: Karol Klunga, Jaroslav Mach, Michal Madera, Ludovít Seniel. V dolnom rade tretí zľava: Ludvík Volný a prvý sprava Ján Volko-Starohorský.

### UNIVERZITNÉ ŠTÚDIA (1931 – 1937)

Pavol Strauss študoval medicínu v dvoch európskych metropolách. Prvé dva semestre absolvoval na lekárskej fakulte Viedenskej univerzity a ďalšie ročníky na Nemeckej univerzite v Prahe, pretože za Karlovej univerzite mu viedenské štúdium neuznali.

Predvojnová Praha poskytla mladému medikovi nielen vzdelanie, ale aj pestrý študentský život s mnohoročnými kultúrnymi zážitkami. Stali sa mu útočiskom, zvlášť po smrti milovanej matky v roku 1933. V tom čase sa prehliho Straussovo ľavicové zmysľanie. Citlivo vnímajúc sociálne a spoločenské rozdiely zapojil sa do študentského komunistickeho hnutia. Stretával sa s ľavicovými intelektuálmi, s Lacom Novomeským, Vladimírom Clementisom, s ktorým pricestoval do Liptovského Sv. Mikuláša. Pod vplyvom viacerých okolností a spoznávanie bezprávny sovietsky systém komunistickú ideológiu v roku 1936 navždy odmietol. Dva roky prežili s bratom Jurajom, ktorý prišiel do Prahy tiež študovať medicínu.

V roku 1936 vstúpil Pavol Strauss do literárnej básnicko-zberkovej Die Kanone auf dem Ei (Kanón na vajci). Po roku vydal zberku Schwarze Verse (Čierne básne).

Štúdiom zavŕšil v máji 1937 promóciou. Krátko potom pracoval na pražskej I. internej klinike, potom absolvoval školu pre dôstojníkov v zálohe. V rámci základnej vojenskej služby bol pridelený do vojenskej nemocnice v Plzni. Ocitol sa v prevážne nemeckom, nacisticky ladenom prostredí, preto požiadal o preloženie na Slovensko.

„Počas celého vysokoškolského štúdia som bol komunisticky orientovaný, i keď neorganizovaný, ale účastný na činnosti študentskej frakcie. V tom čase som žil mimo všetkého duchovného. Výjímne návštevy chrámových koncertov, nemal som styk s ničím náboženským. Mimosťudijný čas vyplňala hudba, koncerty, divadlo, čítanie a študentský politický život, ale vždy okolo kultúrno-umeleckej problematiky. Roku 1936 som sa dozvedel, že Stalin zakázal Sostakovičovi po návšteve jeho opery ďalšiu verejnú činnosť ako nesocialistickú a po čítaní Gidovej knihy o ZSSR som sa utiahol, dizgustovaný, zo študentského (spolkového) života a žil som len štúdiu, práci na klinike, čítaniu, klavíru...“



V Prahe prežil Pavol Strauss študentské roky, absolvoval vojenskú prezenčnú službu, etabloval sa ako básnik. Dozrel ľudsky i umelecky.



Na práci v pražskej fakultnej nemocnici.



V Starom Smokovci 15. augusta 1933. Zľava: JUDr. Mikuláš Heoner, JUDr. Izidor Strauss, Pavol Strauss, JUDr. Július Herzka a Juraj Strauss.



Lekársky diplom Nemeckej univerzity v Prahe, 1937.

### VOJNOVÉ UTRPENIE (1939 – 1945)

V roku 1939 sa čatár aspirant Pavol Strauss vrátil do Liptova. Vojenskú službu zavŕšil vo Vojenskej nemocnici v Ružomberku. V januári 1940 nastúpil do štátnej nemocnice v Palúdzke pri Liptovskom Mikuláši ako zastupujúci sekundárny lekár na internom oddelení. V septembri musel z rasových dôvodov z nemocnice odísť. Vrátil sa v roku 1941, keď ho ministerstvo vnútra ustanovilo za externého lekára na chirurgickom oddelení.

Bolo to obdobie, keď sa pripravoval vstúpiť do katolíckej cirkvi, inšpirovaný konverziou a príkladným kresťanským životom ružomberských priateľov Františka a Gizely Munkovcov. Na krst sa Pavol Strauss intenzívne pripravoval u mikulášskeho dekana, kanonika Jozefa Kožára. Vo farskom Kostole sv. Mikuláša ho 28. augusta 1942 aj pokrstil.

V roku 1944 Pavol Strauss narukoval ako vojak slovenskej armády opäť do ružomberkej Vojenskej nemocnice. Po vypuknutí Slovenského národného povstania bol chirurgom v poľnej nemocnici Albin v Korytnici. Po potlačení povstania sa skrýval, aj s nevlastnou sestrou, v nízkotatranskej Dúbravskej doline. Tu posledný raz videl svojho otca Izidora Straussa s jeho druhou manželkou Alžbetou. Zavraždili ich vo februári 1945 v chotári obce Lazisko, s ďalšími mikulášskymi židmi.

Pavlovi Straussovi sa počas vojny podarilo viackrát, akoby zázrakom, uniknúť smrti. Najprv ho zo zajatia prepustili povstalci v Dúbravskej doline a 10. novembra 1944 v Ružomberku nemecký veliteľ z pripraveného transportu do zajateckého tábora. S budúcou manželkou, mikulášskou rodičkou Máriou Loydlovou, našli načas úkryt v kláštore mariánok v Trnave. V januári 1945 Pavol Strauss utiekol na povstalecké územie do Lubietovej pri Banskej Bystrici. Znova padol do nemeckého zajatia. Z internáčného tábora v Novákoch ho zachránil poslanec Slovenského snemu Michal Klimko, rodák z Liptova. Zvyšok vojny strávil ilegálne v Bratislave, pracoval na detskej klinike. Odmietol prezidentský výnimku, ktorá by ho chránila pred transportom.

S Máriou Loydlovou (1910 – 2007) sa zosobášil už v slobodnej Trnave 4. apríla 1945.

Súhlas spískového biskupa Jána Vojtáška s krstom, adresovaný 25. júla 1942 kanonikovi Jozefovi Kožárovi.



Aréál štátnej nemocnice v Palúdzke (dnes mestská časť Liptovského Mikuláša). Tu Pavol Strauss pracoval v rokoch 1940 – 1944.



S kolegami v nemocničnom parku. V strede riaditeľ nemocnice MUDr. Ján Droppa.



V Kostole sv. Mikuláša v Liptovskom Mikuláši prijal sviatosť krstu dva dni pred svojimi tridsiatimi narodeninami.

### PRIMÁR A RIADITEĽ NEMOCNICE V SKALICI (1946 – 1956)



Nemocnica Milosrdných bratov v Skalici, druhá etapa výstavby v roku 1948.

V Skalici pôsobil nielen ako chirurg, operátor, ale začas stál aj na čele nemocnice. Budoval ju materiálne i personálne. Pavol Strauss mal povest vynikajúceho odborníka a výnimočne láskavého človeka. Bol tak nielen obľúbeným lekárom, pre mladších kolegov dobrým pedagógom, ale aj morálnou autoritou. Vykonal na ten čas priekopnícke chirurgické zákroky. Svoje poznatky a postupy publikoval v odborných periodikách Slovenský lekár, Lekársky obzor a Rozhľady v chirurgii.

Po pri medicíne intenzívne literárne pracoval, denne písal. Publikoval v novozaloženom košickom vydavateľstve a katolíckom časopise Verbum, ktorý v tom čase redigoval ďalší mikulášsky rodák Ladislav Hanus. Tu v roku 1947 vyšlo Straussovo prvé dielo v slovenčine Všetko je rovnako blízke a ďaleké, reflektujúce pobyt vo Švajčiarsku. Tiež prekladal z nemčiny a francúzštiny.



Rodina Straussovcov sa v Skalici rozrástla. Narodili sa tu obaja synovia, v roku 1946 Pavol a v roku 1949 Jozef. V dospelosti kráčali v otcových šľapajach, stali sa z nich lekári. Pokojné skalické obdobie sa skončilo v roku 1956. Na základe udania a vyšetrovania musel Pavol Strauss po desiatich rokoch zo Skalice odísť. Zbožný katolík s nevyhovujúcim kádrovým pôvodom, hoci nadmieru obetavý lekár, nemohol zotrvať na vedúcom poste. Stal sa triednym nepriateľom.

„Boli to z chirurgickej i kultúrnej stránky idylické časy. A to je vari zlé. Toto nie je doba ľahý. A tak došlo k intrigovaniu, háraniam a komisiálnemu vyšetrovaniu, za čím bolo vždy zatienenie nevráživými tajnešmi zlošiek našej spoločnosti...“

A tak došlo k výmene stráží...  
No nikdy neprestanem vďačne spomínať na skalické roky mládež i búdarskej pohody i na priateľské posedy s Jankom Blahom a najmä na chvíle strávené s Julkom Koreszkom, akademickým maliarom, a s Jožkom Iľekom pri dobrom skalickom vínečku.“





pevne okolo ramien objíma staručkého pacienta. Druhá fotografia vznikla 15. augusta 1933 v Starom Smokovci. Je na nej Pavol v tmavom obleku s aktovou v ruke spolu s otcom Izidorom, bratom Jurajom a dvoma mikulášskymi priateľmi, právnikmi Júliusom Herzkom a Mikulášom Hexnerom. Ako doklad o završení štúdia medicíny sme prezentovali latinský vysokoškolský diplom pražskej Nemeckej univerzity datovaný 22. mája 1937.

Ďalšia dvojica panelov **VOJNOVÉ UTRPENIE a KRSTNÍ RODIČIA MUNKOVCI** pripomína vojnové roky 1939 – 1945. Pre Pavla Straussa znamenali návrat z Čiech na Slovensko do Ružomberka, relatívne pokojné roky nemocničného lekára v Palúdzke, stretnutie s Františkom a Gizelou Munkovcami a konverziu na katolícku vieru, narukovanie do slovenskej armády a účasť v Slovenskom národnom povstaní (v poľnej nemocnici Albín v Korytnici), zajatie povstalcami aj gestapom, takmer zázračné prepustenie z transportu a útek do Trnavy, neskôr do Lubietovej, opätovné zajatie a prepustenie z internačného tábora v Novákoch (vďaka rodákovi z Liptova, poslancovi Slovenského snemu Michalovi Klimkovi) a sobáš s rodáčkou Máriou Loydlovou. V múzeu sa zachovali dve fotografie, na ktorých je MUDr. Pavol Strauss s kolegami a riaditeľom nemocnice MUDr. Jánom Droppom v parku Štátnej nemocnice v Palúdzke (dnes mestská časť Liptovského Mikuláša). Tu pracoval v rokoch 1940 – 1944 ako sekundár na internom oddelení a tiež externý lekár na chirurgii.

Ďalšie fotografie a list hovoria o intenzívnom priateľstve, priam rodinných vzťahoch Pavla Straussa s Munkovcami. Riaditeľ ružomerskej celulózky František Munk s manželkou Gizelou sa v auguste 1942 stali jeho krstnými rodičmi. Fotografické snímky vznikli na spoločnom výlete v Demänovskej doline. Pri Vrbičskom plese vidíme Pavla Straussa s Tomášom a Jurajom Munkovcami, pri chate Klubu slovenských turistov a lyžiarov celú rodinu aj s opatrovatelkou Matildou Domarackou. Na ďalšom obrázku spoznáваме rukopis Pavla Straussa: „Drahá mamička! Dostal som rozkaz pripraviť chorých i seba. Nie mi je možné

odskočiť. Všetko je v Božích rukách. Viem, že sa zídeme, tu či tam. Do tej doby Vás objímam v Kristovi Paľo“ Ide o už spomínaný lístok, ktorý nám sprostredkoval MUDr. Martin Jančuška. Pavol Strauss ho napísal v Ružomberku v auguste 1944, tesne pred evakuáciou ružomerskej Vojenskej nemocnice do Korytnice. Bol to zrejme posledný lístok krstným rodičom, odvtedy sa s Munkovcami viac nestretol. Straussovu konverziu dokladuje úradný list Diecézneho úradu v Spišskej Kapitule adresovaný 25. júla 1942 mikulášskemu kanonikovi Jozefovi Kožárovovi. Spišský biskup Ján Vojtaššák v ňom súhlasí s krstom Pavla Straussa. List sa dodnes zachoval v archíve farského úradu v Liptovskom Mikuláši.

Prichádzame k panelu **PRIMÁR A RIADITEĽ NEMOCNICE V SKALICI (1946 – 1956)**.

V tomto meste získal Pavol Strauss povest vynikajúceho odborníka a výnimočne láskavého človeka. Bol nielen obľúbeným lekárom, pre mladších kolegov dobrým pedagógom, ale aj uznávanou morálnou autoritou. Vykonával na ten čas priekopnícke chirurgické zákroky, svoje poznatky a postupy publikoval v odbornej tlači. Prvé šťastné roky v Skalici ilustruje desať fotografií z profesionálneho i súkromného života. Štyri z nich zachytili Pavla Straussa pri práci: v jeho kancelárii primára chirurgického a pôrodnického oddelenia, v ambulancii, pri konzíliu s kolegami. Najpôsobivejšia fotografia sústredenej práce troch operatérov s rúškami na tvárach, pod silným svetlom operačnej lampy, vznikla na operačnej sále. Pavol Strauss sa zaslúžil aj o stavebný rozvoj nemocnice. Preto sme vybrali pohľad na budovu Nemocnice Milosrdných bratov v Skalici v roku 1948, počas druhej etapy výstavby. Z troch rodinných fotografií sa na nás pozerá spokojná tvár manžela a otca dvoch malých synčiek Pavla a Jožka.

Desiaty a jedenásty panel s názvom **NITRA – DRUHÝ DOMOV PAVLA STRAUSSA (1956 – 1994)** a **NITRA (1956–1994)** pripomínajú bezmála štyridsať rokov života Straussovcov v Nitre. Vidíme ich v rodinnom kruhu na Vianoce (1961), Pavla Straussa za klavírom (1966) i pri dome pod Zoborom, usmiatych manželov na lavičke Luxemburskej záhrady v Paríži (1968), na promócií syna Pavla v Prahe (1969), so synom Jozefom a vnučkami Máriou a Katkou

(dcérami syna Pavla), s manželkou Máriou po rokoch pri skalických vinárskych búdach. Na troch farebných fotografiách je Pavol Strauss zvečnený so svojimi blízkymi priateľmi – hercom Gustávom Valachom, profesorom Júliusom Rybákom a akademickou maliarkou Máriou Medveckou na Orave (1985). V roku 1990 sa Pavol Strauss dožil spoločenskej a umeleckej rehabilitácie. Dve snímky Kolomana Zúrika vznikli pri príležitosti prijatia jubilanta, osemdesiatnika Pavla Straussa na Mestskom úrade v Nitre 4. septembra 1992. Tu sa podpísal do pamätnej knihy mesta a stretol s primátorom Silvestrom Štefankom, spisovateľom Ladislavom Ťažkým, básnikmi Svetoslavom Veiglom, Michalom Chudom a prozaičkou Marínou Čeretkovou-Gálovou. Necelé dva roky po tomto stretnutí, 3. júna 1994, MUDr. Pavol Strauss zomrel. Fotografie hrobu manželov Straussovcov na Mestskom cintoríne v Nitre s poslednou Straussovou myšlienkou, ktorú vpísal v deň smrti do svojho zápisníka – *Smrť neovplyvní vesmírny čas* – sú umiestnené na záver výstavného panela. Za fotografie veľmi pekne ďakujeme fotografovi a vydavateľovi Jánovi Tarábkovi z Nitre. Vyhotovil ich veľmi ochotne a nezištne práve pre túto výstavu, z úcty k MUDr. Pavlovi Straussovi.

Predposledný panel nazvaný **BÁSNIK, SPISOVATEĽ, ESEJISTA** rekapituluje v skratke rozsiahle literárne aktivity Pavla Straussa. Začínal chlapčenskými denníkovými zápiskami, pokračoval literárnymi pokusmi na gymnáziu. Debutoval básnickou zbierkou *Die Kanone auf dem Ei* (Kanón na vajci, 1936). Knihu máme vystavenú v príľahlej vitríne, jej obal sme však ukázali aj na paneli. Je viazaná v režnom plátne, do ktorého kníhviazač vyrazil modrý trojriadkový text *VERSE - Paul Strauss - DIE KANONE AUF DEM EI*. Pozorný návštevník si všimne, že textúra a farebnosť tejto knižnej väzby nás inšpirovali pri grafickom stvárnení výstavných panelov. Mimochodom, zbierku tvorí 54 básní zoradených v súboroch *Krízové kantáty*, *Posledné stanice*



• Jozef Šišila a Lubomír Raši



• Jozef Šišila, Alexander Slafkovský, Jozef Strauss

detstva, Zrevidovaný týždeň, Čísla (Fragmenty z písmen – cifier – vojny). Ďalšia fotografia dokumentuje literárnu udalosť na sklonku Straussovho života, vedecký seminár o jeho literárnej tvorbe, ktorý 10. novembra 1992 v Nitre pripravila bývalá Nitrianska univerzita a Západoslovenská odbočka Spolku slovenských spisovateľov. Pavla Straussa na nej obklopujú ďalší literáti a pedagógovia: Ivan Sulík, Jozef Melicher, Pavol Pius, Svetoslav Veigl, Andrej Zábredský, Július Rybák, Marta Žilková, Ivan Knotek, Oľga Engellová, Marián Škotka, Michal Chuda, Andrej Červenák, Ján Kopál, Vincent Šabík a Pavol Plutko. Za identifikáciu všetkých účastníkov ďakujeme prof. Tiborovi Žilkovi.

Na tomto paneli sme poukázali aj na kontakty Pavla Straussa s ďalším básnickým velikánom Milanom Rúfusom. Prostredníctvom fotografií sme svedkami ich stretnutia pri Rúfusovej šesťdesiatke v Liptovskom Jáne spolu s Gustávom Valachom a Júliusom Rybákom (1988). Ďalšie ich symbolické stretnutie sa odohralo 21. mája 1992 v aule Univerzity Pavla J. Šafárika Košiciach, keď Pavol Strauss prebral čestný doktorát filozofických vied, a čestný doktorát vied



• Vojtech Lazar a Martin Jančuška

o umení udelený Milanovi Rúfusovi prevzala manželka Magda Rúfusová.

Posledný trinásť panel sme venovali **SPOLKU PRIATEĽOV MUDr. PAVLA STRAUSSA**. Toto občianske združenie vzniklo v Liptovskom Mikuláši 27. septembra 2003. Pri jeho vzniku stáli už nebohý spišský biskup František Tondra, prof. PhDr. Július Rybák, MUDr. Martin Jančuška a PhDr. Lubomír Raši. Spolok propaguje dedičstvo a rozvíja stále aktuálne humanistické a etické posolstvo nášho významného rodáka. Od roku 2004 sa platformou spolku stal časopis Listy PS. Vydávanie periodika podporuje pán Ing. Jozef Šišila. Spolok sa zaslúžil aj o vznik webovej stránky [www.pavolstraus.sk](http://www.pavolstraus.sk) V októbri 2009 v spolupráci s mestom Liptovský Mikuláš a Katolíckou univerzitou v Ružomberku zorganizoval vedeckú konferenciu MUDr. Pavol Strauss lekár, mysliteľ, spisovateľ. K jeho storočnici členovia spolku iniciovali vydanie rozsiahleho súborného diela, za výdatnej podpory pána Františka Mikloška. Veľký kus práce na tomto rozsiahlom projekte vykonal editor, literárny vedec Július Pašteka. Vydané diela i rukopisy Pavla Straussa usporiadal do desiatich zväzkov. Pod názvom Zobraň literárne a mysliteľské diela Pavla Straussa ich v rokoch 2009 – 2012 vydalo Vydavateľstvo Michala Vaška v Prešove.

Všimnime si teraz vitríny s trojrozmernými predmetmi a knihami. Na čestnom mieste, priamo oproti vchodu, nás upúta na maliarskom stojane položený portrét Pavla Straussa od Milana Kleňa. V susednej vitríne ležia dve významné ocenenia, udelené MUDr. Pavlovi Straussovi in memoriam. Svojím vzhľadom pútajú sklenená plastika Cena Fra Angelica za prínos kresťanských hodnôt do umenia (2009) a v bielej kazete uložené vysoké štátne vyznamenanie Rad Ludovíta Štúra I. triedy za mimoriadne zásluhy o rozvoj v oblasti kultúry (2010). V ďalšej vitríne sú rozložené drobné predmety, dennodenná súčasť Straussovho života: plaketa Sv. Petra a Pavla, ruženec, dva krížiky, Jednotný katolícky spevník a Filotea, lekárske pečiatky s vizitkami zo Skalice a Nitra, legitimácia Čs. lekárskej spoločnosti a vzácny nedatovaný rukopisný zápisník. Tretiu vitrínu zaplňujú literárne diela Pavla Straussa, tridsaťdva kníh z rokov 1936 – 2012. Zhromaždi-

li sme ich vďaka rodine, pracovníkom Slovenskej národnej knižnice v Martine a liptovskomikulášskej Liptovskej knižnice G. F. Belopotockého. Nechýbajú medzi nimi debut Die Kanone auf dem Ei a druhá básnická zbierka Die Schwarze Verse (Čierne básne, 1937), vydanie Postily dneška pod pseudonymom Jozef Augustín v Ríme (1965), a samozrejme všetkých desať zväzkov Zobraň literárneho a mysliteľského diela Pavla Straussa. Publikácie slovenských autorov o Pavlovi Straussovi našli miesto vo štvrtej vitríne. Okrem kompletného vydania časopisu Listy PS sme predstavili štrnásť titulov z pera PhDr. Júliusa Rybáka, PhDr. Jozefa Leikerta, PhDr. Márie Bátorovej a doktorskú prácu THLic. Martina Kolejáka *Pravda ako fundament kresťanského života podľa Pavla Straussa*, ktorú nám s porozumením zapožičal.



• František Mikloško v kresle Pavla Straussa

Návštevníkom sme ponúkli aj pohľad do štylizovanej Straussovej pracovne a knižnice, plnej hodnotných diel krásnej, náboženskej i odbornej literatúry v nemeckom, anglickom francúzskom, českom a slovenskom jazyku, ktoré múzeu v roku 2008 daroval jeho syn MUDr. Jozef Strauss. V poličkách vidíme aj čestné občianstvo miest Nitra a Skalice, legitimáciu Matice slovenskej a Spolku slovenských spisovateľov. V popredí stojí zreštaurovaná mosadzná stojanová lampa a čierne kožené kreslo, na ňom kožená aktovka. Na stenách visia Lekársky diplom z Nemeckej univerzity v Prahe (1937), Diplom zakladajúceho člena Spolku Sv. Vojtecha (1948) a dve ocenenia z roku 1992: čestný doktorát Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach spolu s Cyrilometodskou putovnou medailou Ústredia slovenskej kresťanskej inteligencie. Tu končíme prehliadku výstavy *Pavol Strauss – človek pre nikoho – človek pre všetkých*, tak ako bola inštalovaná vo výstavnej sieni Múzea Janka Kráľa v Liptovskom Mikuláši do 9. januára 2013. Pretože výstavu, resp. trinásť závesných panelov, sme pripravili ako putovnú inštaláciu, podmienky výpožič-

ky je možné dohodnúť priamo v našom múzeu. Prvá repríza sa chystá v septembri v synagóge v Nitre pri príležitosti vedeckej konferencie Pavol Strauss a katolícka moderna. Organizuje ju Fakulta stredo-európskych štúdií Univerzity Konštantína Filozofa 11. a 12. septembra 2013.

Na záver patrí opätovné poďakovanie všetkým zainteresovaným, bez ktorých by výstava nevznikla, resp. nemala by svoju podobu: manželom MUDr. Jozefovi a MUDr. Zuzane Straussovcom, profesorovi PhDr. Júliusovi Rybákovi, MUDr. Martinovi Jančuškovi Františkovi Mikloškovi, PhDr. Lubomírovi Rašimu a Pavlovi Ondrikovi. Vďaka patrí aj kolegom zo Záhorského múzea v Skalici, Slovenskej národnej knižnice v Martine a Liptovskej knižnice G. F. Belopotockého v Liptovskom Mikuláši. Zvlášť sa chcem poďakovať kolegom z múzea, ktorí sa podieľali na príprave a inštalácii výstavy: konzervátorke Miriam Haličkovej a fotografovi, výstavnému technikovi Jankovi Svidranovi.

## Vybrali sme z návštevej knihy

*Blahoželám Múzeu Janka Kráľa k vynikajúcej výstave, ktorú pripravili k 100. výročiu narodenia Pavla Straussa – s perfektným urobeným sprievodcom.*

Julo Rybák

*Ďakujem veľmi pekne, že som si mohol priblížiť spomienky na vzácneho človeka, hlbokého kresťana, ktorý ma viedol v rokoch študentských v Nitre. Jeho rozhovory o živote, väčšinou po nemecky, mi dávali veľmi veľa. Dúfam, že si ho raz Slovensko dostatočne uctí.*

František Bašo Púchov

*Vďaka za možnosť nahliadnuť do života výnimočného človeka. Je to obraz aj pre mladých ľudí, čoho je schopný človek zvládnuť za jeden život.*

Huberta Gilianová Banská Bystrica

*Ďakujeme pekne za krásnu výstavu.*

*Strauss bol úžasný človek.*

*Treba rozprávať o minulosti, lebo keď sa o tom nebude hovoriť, ako keby sa nebola stala.*

*Krásne pripravená výstava.*

*Ďakujeme za odkaz Pavla Straussa, ktorý ste sprístupnili verejnosti. Nech je to putovná výstava pre Slovensko i Európu, aby jeho hodnoty kresťanskej etiky lekára a mysliteľa prenikli k ľuďom dnešnej doby.*

Dr. Gerhard Weag



• Straussovský dom, od roku 1965 Múzeum Janka Kráľa.

*Vážení návštevníci výstavy môjho brata Pavla Straussa. Posielam Vám z Prahy moje spomienky na spoločný domov s Palkom práve v priestoroch, kde sa nachádzate, v Múzeu Janka Kráľa.*

*Pri pohľade z mikulášskeho námestia na tých 5 oblokov v prvom poschodí počnúc sprava sa mi vybavujú niektoré spomienky z nášho detstva a mladosti. Za prvými dvoma oblokami bola veľká izba, kde bol klavír a kde nás pani Schöntágová učila hre na klavír. Ja som nikdy nedosiahol Palkovej techniky, ale za precítenie skladby ma neminula pochvala. V izbe bola kachlíková pec a veľký stôl, kde sme jedli. Často sme sa s Palkom naháňali okolo stola a raz sa stalo, že som vzal vidličku zo stola a bodol som s ňou Palka. Do dneška je mi toho líto. Za tretím oblokom bola izba, kde sa prijímali hostia a kde moja mamička mala písací stôl. Do dneška si ešte vybavujem melódie hracích hodín s krásnou malbou s biblickým námietom. Za ďalšími dvoma oblokami bola spálňa, kde bohužiaľ zomrela naša matka v roku 1933 vo veku 42 rokov. Smrť matky bola pre nás, ja vo veku 16 rokov, šokujúca pre celý náš ďalší život. Za spálňou bola detská izba a za ňou izba brata našej matky, lekárnika v Ballovej lekárni. Do dneška je pre mňa a takisto bol i pre Palka fascinujúci pohľad z oblokov na námestie so župným domom, na katolícky kostol, kam nás naše pestúnky občas brávali, i na mikulášske korzo a na Poludnicu s bielym krížom. A na zadnej strane nášho domu pohľad na krásne západy slnka a na vykonštruované dialavy za Chočom a Ružomberkom. Nezabudnuteľná je pre mňa a tak isto i pre Pala veľká záhrada tiahnuca sa až na Nížný Húšťák. Tam, na jej konci boli gaštanové stromy s filagóriou. V tieni tých stromov vidím Palka často vysedávať ako číta a študuje.*

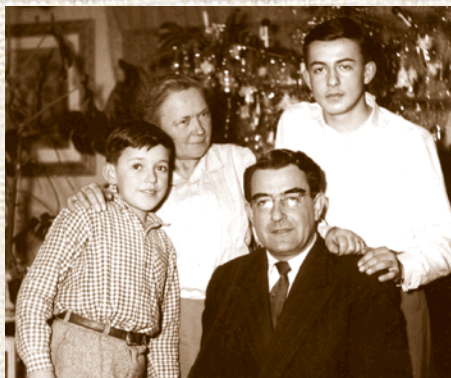
*Moje spomienky na náš spoločný život s Palkom, ale vôbec na Mikuláš a jeho kopcovité okolie (so Sekerkou a Hájom) a za ním na Liptovské hole a veru aj na Kriváň sú navždy uložené v mojich mozgových záhyboch.*

Juraj Strauss 25. 10. 2012



• Pavla a Juraja Straussovcov spájali po celý život blízky a hlboký bratský vzťah. Obaja boli lekári a konvertiti.

# NITRA – DRUHÝ DOMOV PAVLA STRAUSSA (1956 – 1994)



V rodinnom kruhu na Vianoce roku 1961.

Zo skalickej nemocnice preložili Pavla Straussa na polikliniku do Nitry. Pracoval ako ambulatný chirurg, hoci pôvodne sa mal stať zástupcom primára chirurgického oddelenia nitrianskej nemocnice. Skúsený odborník mohol operovať len raz týždenne. Chirurgii zostal verný až do svojej sedemdesiatky. Na dôchodku pracoval ďalšie dva roky na patologicko-anatomickom oddelení, pre ktoré tiež prekladal odbornú literatúru z francúzštiny.

Degradovaný lekár, s výnimkou pár rokov aj umlčaný autor písuci do priečinka, pokorne znášal príkoria života. V Nitre postupne získal obdiv a úctu.



Za klavírom, 1966.



Na promócií syna Pavla v Prahe, 1969.



Manželia Straussovci v Paríži, 1968.

*„Mám rád hudbu,  
lebo život s hudbou je bohatší.  
Hudba je najnehmotnejšie,  
najmedzinárodnejšie umenie.  
Esperanto duší.  
Milujem ju pre ňu samotnú,  
ale aj preto, že v krízovom  
rozčesnutom svete je mostom,  
ktorý spája duše, generácie  
a národy.“*

Strausovci svoj príbytok otvorili všetkým, ktorí potrebovali zdravotnú i duchovnú pomoc. Na kus reči i za hudobným zážitkom prichádzali kňazi, lekári, umelci, všetci pod dohľadom Štátnej bezpečnosti. Medzi Straussove spriaznené duše patrili literárny kritik Jozef Felix, herec Gustáv Valach, hudobný skladateľ Bartolomej Urbanec, básnik Milan Rúfus, rusista Július Rybák, výtvarníci Vincent Hložník a Mária Medvecká. Pri svojich návratoch do Liptova navštevoval aj ďalších priateľov - kňazov a spisovateľov Ladislava Hanusa, Janka Silana a Jozefa Kútnika-Šmálova.



Rozhovor s priateľom Gustávom Valachom.



Na Orave u akademickej maliarky Márie Medveckej v spoločnosti Júliusa Rybáka, 1985.



## Z výstavy



Spolok priateľov MUDr. Pavla Straussa • LISTY PS - Reg. číslo: MK SR 3209/2004, číslo 20, máj 2013. Pripravili: Iveta Blažeková, Ľudmila Rohoňová, Július Rybák a Jozef Šišila. Adresa redakcie: Múzeum Janka Kráľa, Námestie osloboditeľov 31, tel.: 044/5621 580, e-mail: zuslm@svslm.sk, číslo účtu: 2923832760/1100, IČO: 37907751, tlač: Print Mašter, Lipt. Mikuláš, e-mail: printmaster.lm@gmail.com. Počet výtlačkov: 150.

**Telink**